

VREMENSKA PRATIKA



za prestopno leto 2020

Zbral in priredil: Mag. Dušan Kaplan

Oblikovanje: Irena Gmajnar, prof.

Tisk: Srednja medijska in grafična šola Ljubljana

Naklada: 100 izvodov

Izdajo Vremenske pratike je finančno omogočila Občina Bloke. Zanj župan Jože Doles. Iskrena hvala.

Na Blokah decembra 2019

Uvod

Pripravljamo se na tisti čarobni konec leta ko se približujejo prazniki, božič in novo leto. Najbolj temni dnevi v letu, Lucijini dnevi (od 13.dec. do 24. dec.) so že skoraj za nami. Dan se bo kmalu začel daljšati. Sprva po malem, potem pa kar hitro. Sedim za pečjo in prebiram zapiske o vremenu v letu 2019, da bi s pratiko kar najbolj ‚zadel‘ kakšno vreme bomo imeli v prihodnjem letu. Kakšno je bilo leto 2019. Poželi smo še pravi čas, seno smo tudi uspeli spraviti v kozolec, otavo pa smo komaj posušili. Pa še slaba je bila. Če je bilo lani sadja čez vsako mero, ga letos ni bilo nič. Deževje v maju je vzelo med in s čebelami je bilo obilo dela. Tudi kovanja ni bilo skoraj nič. Pa žira tudi ni bilo. ‚Nobenega polha nisem ujel‘, je potožil France, naš sosed in lovec. Muhasto leto bomo zlahka pozabili. Glavno pa je zdravje. Ja, da bi le zdravi bili!

Brskam po zapiskih in vremenskem izročilu. Vedno znova občudujem naši dede kako modri so bili. Vreme, zamotan fizikalni pojav z nešteti spremenljivkami so strnili v stoletne izkušnje, jih bistro povezali in iskriivo zapisali v čudovitih verzih. Nekaj desetletij nazaj, je bil Mohorjev koledar in njegova pratika edino vodilo k odločitvam kdaj sejati, kdaj žeti? Kakšno bo za božič, za veliko noč? Bo huda ura udarila k nam. V spominu mi je ostalo poletje v zgodnjih petdesetih prejšnjega stoletja. Želi smo na Hudournicah. Pripravljalo se je k nevihti. Zaskrbljen se je oziral Krajnčev stric France v nebo in zavzdihnil: »Daj bog, naj gre ta žegen mimo nas«. Ne vem kako se je to zgodilo, nenadoma je zapihala burja in odnesla nevihto. Žetev je bila rešena. Tako je bilo ‚po starem‘. Tele modrosti štejem med najlepše!

O letnih časih so rekli!

Več je vredno eno poletje kot sto zim.

Spomladi velja, sto voz dežja, en voz blata,

Jeseni pa, en voz dežja sto voz blata.

Februarja gre sonce z gora v dolino, novembra pa z ravnine v goro.

Kako kratka je noč ob svetem Vidu (15.Jun.)

O svetem Vidi se skozi noč vidi,

če se stegneš v dan dregneš,

če se skrčiš ob dan trčiš.

Najdaljše noči so po sveti Luciji!

Lucija krati dan, to ve vsak faran.

Pa še nekaj šaljevih!

Če je pust oblačen, kmet bo ajde lačen, fižol pa dobro obrodi.

Več ko ima leto dni, se vreme v aprilu spremeni.

Hude nevihte ne trajajo dolgo.

Na binško nedeljo se moraš z roso umiti, da ne boš imel lišajev po obrazu.

Kakor Jakob dopoldne vremen, tako bo pred božičem,

In kakor popoldne bo, tako na božični dan bo.

Če je do Urše lepo, še lene babe nastil dobo.

Kar boš delal na novega leta dan, delal boš cel let' in dan.

Raje vidim svečana volka na polju kot v srajci moža.

Nekaj astronomski podatkov o letu 2020

Leto 2020 je prestopno leto, ima 366 dni, začne se s sredo in konča s četrtkom. Vladar leta je Luna.

Letni časi

Pomlad: Pomladni ekvinokcij – enakonočje bo v petek, 20. marca ob 4. uri 50 minut.

Poletje: Poletni solsticij bo v soboto 20. junija ob 23. uri 44 minut.

Jesen: Jesenski ekvinokcij – enakonočje bo v torek 22. septembra ob 15. uri 31 minut.

Zima : Zimski solsticij bo v ponedeljek 21. decembra ob 11 uri in 2 minuti.

Poletni čas, ko premaknemo urne kazalce za eno uro nazaj, bo v noči na zadnjo nedeljo v marcu (29. marca).

Na srednjeevropski čas pa se vrnemo zadnjo nedeljo v oktobru (25. oktobra), ko vrnemo urne kazalce za eno uro nazaj v sončni čas.

Državni prazniki

Novo leto sreda: 1. in četrtek 2. januar

Prešernov dan, kulturni praznik: sobota 8. februar

Dan upora proti okupatorju: ponedeljek 27. april

Praznik dela: petek 1. maj in sobota 2. maj.

Dan državnosti: v petek 25. junij

Dan spomina na mrtve: nedelja 1. november

Dan samostojnosti in enotnosti: sobota 26. december.

Državni prazniki, ki niso dela prosti

8.6. dan Primoža Trubarja;

17. 8. združitvev prekmurskih Slovencev z matičnim narodom;

15.9. vrnitev Primorske k matični domovini;

25.10. dan suverenosti; 23.11. dan Rudolfa Maistra.

Nekateri tradicionalni prazniki

Svečnica: nedelja 2. februar

Velika noč: nedelja 12. april

Velikonočni ponedeljek: 13. aprila

Binkošti: nedelja 31. maja

Telovo: sobota 11. junij

Veliki šmaren: 15. avgust

Prva adventna nedelja: 29. novembra

Božič: petek 25. decembra

Mrki in drugi astronomski dogodki

V letu 2020 bodo štiri Lunini mrki in dva Sončeva.

10. januarja – polsenčni lunin mrk. Luna bo vstopila le v Zemljini polsenco ga bodo lahko videli le opazovalci z optično pomočjo.

5. junija – polsenčni Lunin mrk. Podobno kot januarja bo viden le s pomočjo optike.

21. - junij kolobarjast Sončev mrk. Pri nas ne bo viden.

5. julij – polsenčni Lunin mrk. Podobno kot prejšnja dva bo viden le z optično pomočjo.

30. november - polsenčni Lunin mrk. Pri nas ne bo viden.

14. december – popoln Sončev mrk. Pri nas ne bo viden.

Luna

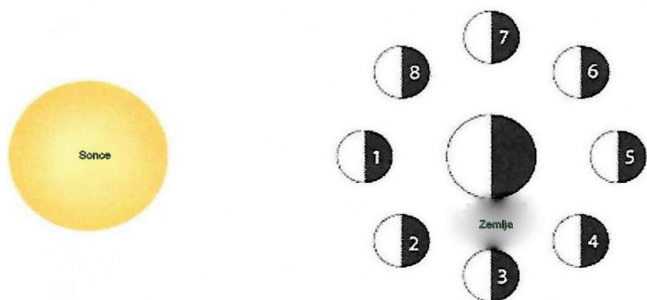
Preden se lotimo potepanja po koledarju preko vseh svetnikov, letnih časov, osebnih vremenskih zapiskov in drugih podatkov, si pogledajmo še našo zvesto spremljevalko Luno. Tesno je povezana z Zemljo. Neločljivi dvojčici sta. Vendar zadnji podatki opazovanj z vesoljske stacionarne postaje kažejo, da se luna počasi oddaljuje od zemlje. Kakšen centimeter na leto. Ne skrbite! Še dolgo bosta druga drugi v oporo in skupaj vplivali tudi na vreme in klimatske razmere na obeh planetih. Milijone let že gledata druga drugo z istim obrazom in ta ples bo trajal še nekaj milijard let. Sonce, ki vpliva na obe, bo čez kakšne štiri milijarde let postalo rdeča velikanka in ustavil ta ples. Do tedaj pa veselo uživajmo ob večnem popotovanju obeh lepotic v vesolju in pogledu nanju.

Zakaj nam luna kaže vedno isti obraz, me je nekoč vprašala vnukinja? Glavni krivec je sila gravitacije med zemljo in luno. Ta izčrpava vzajemno rotacijsko energijo. Na zemlji to najlažje opazimo ob plimi, oziroma ob oseki. Prav tako zemlja ustvari neke vrste izboklino na luni v velikosti malo manj kot dva kilometra (1828 m), torej neke vrste „plimo“ na luni. Seveda vplivajo na našo Zemljo še druge sile kozmosa, vendar nam zadošča gravitacija.

Luna prehaja v različne faze zaradi kroženja okrog zemlje (poglej skico). Ta pot traja 27,3 dneva. Cel lunin krog od mlaja pa do mlaja naslednji mesec pa 29,5 dneva. Ta dva dodatna dneva nastaneta zaradi njunih različnih hitrosti pri kroženju okoli sonca. Ta dva dodatna dneva potrebuje luna, da „ujame“ zemljo. Med tem ko luna konča en krog okoli zemlje, ta prepotuje okrog 72,420 milijonov kilometrov okoli sonca. Zemlja je tako skoraj 2,2 dneva hitrejša pri svojem potovanju okoli sonca v primerjavi z luno in hitrostjo njenega kroženja okoli zemlje.

Na začetku kroga, ob mlaju, je luna tako blizu sonca, da zemlja ne more metati nanjo sence (faza 1 na skici). Luna je torej natanko med zemljo in son-

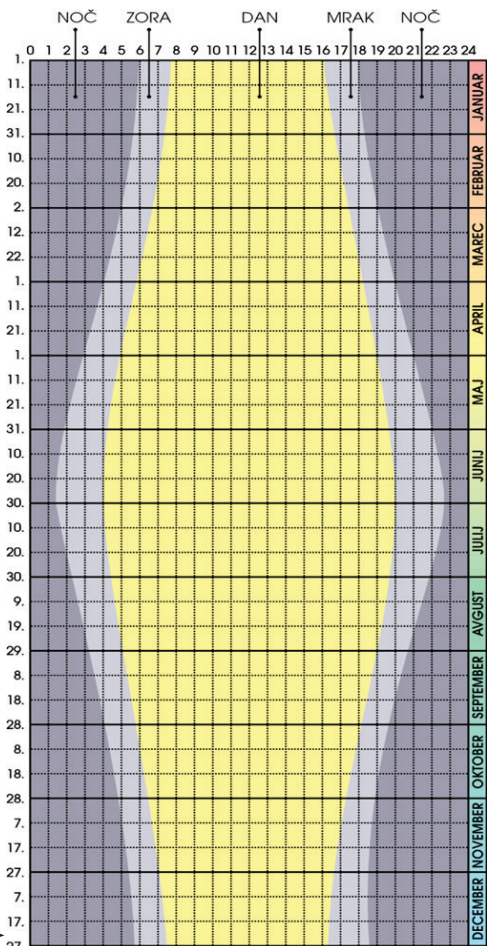
cem. V prvi četrtini kroženja (prvi krajec) raste okrog šest dni in je polovično osvetljena, v drugi četrtini zasije kot polna luna ali ščip in nato pada preko tretje četrtine, ki ji pravimo lunin ali zadnji krajec, nazaj do mlaja.



Poglejmo še kako se prelivajo v enem dnevu dan in noč, zora in mrak. Diagram sem našel v reviji Naše nebo, ki ga vsako leto skrbno pripravijo v Društvu matematikov, fizikov in astronomov Fakultete za matematiko in fiziko Univerze v Ljubljani. Diagram sem si drznil malo prirediti, da bi bil nam, običajnim bralcem, bolj razumljiv. Prepričan sem, da mi v uredništvu revije te predrznosti ne bodo zamerili.

Svetli del dneva, mrak, zora in zarja

Kako pa se ,razteza' oziroma ,krči' dan v celotnem koledarskem letu. Priredil sem ga tako, da je svetli del dneva v sredini, obdajata pa ga mrak in zora zjutraj ter zarja in mrak zvečer. Podatki v njem veljajo za leto 2019. Naslednje leto bodo ti podatki malenkost drugačni (poglej efemeride za tisto leto), kar pa celotne slike ne spremeni.



Prerejeni diagram dneva iz revije Naše nebo 2019; založba DMFA FM Univerze v Ljubljani →

Kaj je mrak? Poznamo meščanski, navtični in astronomski mrak. Meščanska (navtična, astronomska) zora je čas (zjutraj) od trenutka ko sončevo središče doseže višino 6.st. (12 st. 18.st.) nad obzorjem Meščanski (navtični, astronomski) **mrak** je čas, ki preteče zvečer od sončevega zahoda do trenutka, ko se središče sonca spusti 6 st. (12 st. 18. st. pod obzorje.

Dokler traja zora (meščanski mrak) lahko na prostem še beremo srednje velik tisk. Ko nastopi navtični mrak, so na nebu že vidne zvezde potrebne za navigacijo, hkrati pa je še viden horizont na morju. Ob koncu astronomskega mraka so na nebu vidne vse zvezde, ki jih vidimo s prostim očesom.

Ker bo pratika izšla že v decembru leta 2019 bo prav, če podatke o decembru tega leta dam na začetek. December, praznični mesec v ljudskem izročilu, je kot prvi zimski mesec vreden posebne pozornosti. Vreme tega meseca kaže sliko tja do julija v prihodnjem letu. Pozorno preberite, kaj je o njem zapisano v ljudskem izročilu.

Pa se sprehodimo po prihajajočem letu 2020

Kaj nam bo prineslo, kaj nam bo dalo? Daj bog sreče, zdravja, dobrih ljudi in modrih voditeljev naše države. Želim preveč? Gotovo ne!

Leto 2020 bo leto Lune. Luna je skrivnostna lepotica. Večna spremljevalka zemlje. Ker je v gravitacijskem polju zemlje, njuno vzajemno delovanje vpliva tudi na vreme na zemlji. Orkani, nevihte, potresi, poplave, plima, oseka, so povezani z njo. Z njenim štiritedenskim krogom smo tesno povezni moški in ženske. Kot valovi, plima se dviguje tudi voda v našem telesu. To vpliva na naše razpoloženje, spanec, zdravje. Velik vpliv ima našo umsko in čustveno stabilnost. Luna je poosebljenje ženske modrosti, modrosti intuitivnega znanja in instinktov. Z razumskim razmišljanjem je ni moč ukrotiti. Njen duh je namreč svoboden. Tako bi znalo biti tudi prihodnje leto. Ženske in vsi rojeni v vodnih znamenjih bodo imeli močno vlogo v politiki in gospodarstvu. To bo mirno in zasanjano leto nabito s čustvi.

Še nekaj podatkov o Luni. Njen premer meri 3476 km. Kroži po elipsi in je od zemlje oddaljena med 356 398 km do največ 406 698 km. Vedno kaže eno in isto stran. Ponoči je na površju -233 st. C, podnevi okrog poldneva pa + 127 st. C. Stara je približno toliko kot zemlja, to je okrog 4,6 milijarde let.

Zanimivo je, da ima kitajski koledar dvanajst znamenj, tako kot evropski. Poimenovana so podobno kot naša, po živalih. Lastnosti posameznih živali opisujejo posamezna mesečna obdobja te, lastnosti potem pripisujejo tudi ljudem rojenim v teh znamenjih. Za razliko od evropskega pripisuje kitajski koledar posamezno znamenje tudi celemu letu. Po kitajskem koledarju, ki se bo začelo ob mlaju 21. januarja 2020 je to leto ognjene podgane. Podgana sodi med vodna znamenja. Kaj jih označuje? Rade potujejo, vendar tudi rade pridejo nazaj, domov. Rade so z družino in nočejo biti dolgo ločen od nje. Ognjena podgana

je bistra, strastna, ima razvito poslovno žilico. Stalen nemir jo sili naprej. Ne prenašajo dobro svoje jeze in je večkrat nepremišljena v svojih dejanjih. Če ne more krotiti svoje nepremišljenosti je zelo nevarna. Od okolice zahtevajo nemogoče. Ognjena podgana je zelo sentimentalna; je imeniten finančnik, nima pa dobrega socialnega čuta. Zanimajo jo predvsem lastni interesi. Sicer pa je garaška, podjetna, vse ji predstavlja denar, uspeh; krade, kupčuje, zbira vse mogoče, zase vedno obdrži le najboljše. Ne mara neuspehov. Uspeh meri po tem koliko dobrin si je nabrala. Vse vedno sebi v prid. Je simbol uspešnosti in bogastva. Če ji je dolgčas, uide. Obožuje otroke. Kateri poklici so primerni za njo: je odločen diplomat, poslanec, trgovec, publicist, funkcionar. Nekaj znanih imen tega znamenja: Shakespeare, Tolstoj, Verne, Racin, Mozart, Jernej Kopitar, Edvard Rusjan, Ivan Kramberger, Lojze Peterle, Jože Školč, ...

No, kaj si sedaj mislite o prihajajočem letu? Koliko ‚podgan‘ se skriva v politiki?

Potovanje po prihajajočem letu 2020 bomo začeli s Pratiko za leto 2018/2019. Poglejmo kakšno vreme je kazala letošnja pratika za zadnji mesec leto 2019.

DECEMBER – GRUDEN (2019)

S tara slovenska imena za december so: dvanajstnik, ranozimen, kolednjak, sveliki božičnik, srežovec, grudnik, veliki božičnik.

Ime december je dobil po latinski besedi »decem« – deset, ker je bil deseti mesec po rimskem koledarju.

Splošne modrosti o grudnu

► *Gruden, malo vljuden*

»V grudnu nam bodo kazali vreme naslednji zavetniki,« je pripovedoval ded Matija. »Najprej Barbara. Ta vedno pokaže, koliko bomo imeli snega čez zimo. Pozorni bomo na dneve po sveti Luciji. Dnevi od 13. decembra do svetega večera kažejo vreme vseh mesecev v letu. Lucijin dan (13. december) kaže vreme januarja, 14. december februarja in tako naprej. Štiriindvajseti dan kaže vreme prihodnjega decembra.

Kakšni vetrovi bodo pihali prihodnje leto, pokaže veter, ki bo pihal na sveti večer. Pogosto drži, saj s tem ne kaže, da drugih vetrov ne bo. Bodo. Le prevladoval bo veter tega večera. Kadar se bo vreme ravnalo po vetrovih, bo prevladoval prav ta veter.

Božič ima posebno moč. Vse, kar se okrog tega dneva, ima sledi vse leto.

Huda zima bo

- ▶ Prvi teden huda zima, osem tednov ne odkima (do svečnice).
- ▶ Grom in blisk v zimskih kvatrih, huda zima bo pri vratih.
- ▶ Če se grudna dosti bliska in grmi, drugo leto vetrov dosti buči.

Vetrovi, viharji

- ▶ Če ta mesec grmi, prihodnje leto viharje rodi.

Dobra letina bo ...

- ▶ Grudna mraz in sneg, žita dosti prek in prek.
- ▶ Če na zmrzlo zemljo sneg zapade, snopi bodo kakor klade.

Kakšno bo prihodnje leto

- ▶ Grudna suh veter piska, poleti po suhi pomladi suša pritiska.
- ▶ Kadar v adventu jug hladi, drugo leto dosti sadja rodi.
- ▶ Konec grudna huda zima, veter brije, hudo leto oznanjuje.

Mraz bo v januarju

- ▶ Če se zmrzlina grudna ne odtaja, prosinca še hujši mraz prihaja.

Vremenski obeti po dnevih



Prvi krajec bo nastopil v sredo 4. decembra ob 07.58. uri v znamenju rib.



Vremenski obeti: Burja nam bo prinašala sneg, če pa se bo obrnilo proti zahodniku, lahko tudi dežuje.



4. december **Barbara**

Napove, koliko bo snega v prihajajoči zimi

- ▶ Če je prvi teden v adventu mraz, trajal bo ves zimski čas.
- ▶ Če se vidi na Barbaro strnišče na njivi, se bo videlo celo zimo (ker bo malo snega).

 Polna luna bo nastopila v četrtek 12. decembra ob 06.14. uri v znamenju dvojčkov.



Vremenski obeti: Vetrovi bodo mešali dež in sneg. Burja bo prinašala sneg, zahodnik pa dež.



13. december *Lucija*

Napoveduje povprečno vreme po mesecih in s tem tudi, kakšno bo vreme prihodnje leto.

- ▶ *Lucija krati dan, to ve vsak faran.*
- ▶ *Dnevi od Lucije do božičnega dne (od 13. do 25. 12.) vreme vseh mesecev oznane.*



Lunin krajec bo nastopil v četrtek 19. decembra ob 05.59. uri v znamenju tehtnice.



Vremenski obeti: Zapihala bo močna burja, močno bo snežilo. Pravi zimski sneženi vihar se obeta.



21. december *Tomaž*

- ▶ *Ta dan sedi vsak mož doma, ne hodi dalje, kot se govno zvalja.*



Polna luna bo nastopila v soboto 22. decembra ob 18:50. uri v znamenju Raka.



Vremenski obeti: Obrnilo se bo na jug, jugozahodnik. Ob takem vetru običajno dežuje. Tokrat se nam spet obeta mešano vreme, dež s snegom.

25. december *Božič*

Vremenski obeti za to zimo

- ▶ *Kolikor bliže božič mlaja, toliko hujši mraz prihaja.*
- ▶ *Polna luna okrog božiča južno nam zima zapriča.*



Veter čez vse leto napove

- ▶ Kakršna sapa vleče na sveti večer, taka bo vlekla vse leto.

Mokro poletje bo

- ▶ Če na božič dežuje, prihodnje leto močo oznanjuje.

Ivje, ledene sveče obetajo ...

- ▶ Kolikor ivja se o božiču na vejah blesti, toliko sadja prihodnje leto dozori.
- ▶ Če o božiču led visi raz veje, velika noč se v soncu smeje.

Zelen božič

- ▶ O božiču zeleno, za veliko noč sneženo.
- ▶ O božiču za steno (zunaj na soncu), o veliki noči za pečjo.



In še ena hudomušna o življenju iz ljudske zakladnice

- ▶ Dež in veter pred božičem koplje jamo rad mrličem.



Mlaj bo nastopil v četrtek 26. decembra ob 06.15. uri v znamenju kozoroga.



Vremenski obeti: Spet se bodo vpletli vetrovi in prinašali dež ob jugozahodniku, oziroma sneg ob burji ali krivcu. Tako vreme pogosto drži več dni. Tokrat do novega leta.

26. december Štefan

- ▶ Dež na Štefanovo (26. 12.), malo žita v kašči bo.
- ▶ Če na Štefanovo burja buči, trta prihodnjič nič kaj rada ne obrodi.

28. december Tepežni dan

- ▶ Tepežni dan oblačen (28. 12.), ob letu bodeš kruha lačen.



Lunin krajec bo nastopil v soboto 29. decembra ob 10:36. uri v znamenju Tehtnice.



Vremenski obeti: Lunin krajec bo prinesel spremenljivo vreme. Nagajal bo veter. Če bo potegnil jug bo deževalo. Pozor poledica! Če bo povlekel krivec pa bo snežilo. Precej ga bo zapadlo.

31. december Silvester

- ▶ Če silvester piha, kiha, na novega leta dan pa se sonce nasmihá, slabá se trgatev obeta.



Zadnji krajec nas bo pripeljal v torek 31. decembra do novega leta 2020.

Kot **zanimivost** pogledjmo, kdaj praznujejo novo leto drugi narodi!

Budisti bodo letos praznovali leto 2563.

Po berberskem koledarju bo letos nastopilo leto 2969.

Po koptski ortodoksni cerkvi bo novo leto 11. septembra štelo 1736 let.

Po armenskem koledarju bodo šteli leto 1468.

Po koledarju Nanakšahi, ki ga uporabljajo Sikhi, bodo 14. marca praznovali začetek leta 551.

JANUAR – PROSINEC 2020

Nekaj starih slovenskih imen zanj: **prvnik, prosenec, zimec, snežnik, mali božičnjak, lednik.**

Danes ustaljeno ime januar je dobil po rimskem bogu Janusu, bogu vrat, bogu začetka in konca, označeval je prehod.

Zemlja je 3. januarja v najmanjši oddaljenosti od sonca. Hitrost 30,3 km/s. (Poglej efemeride za posamezno leto!). Dan traja 8 ur in 42 minut.

Na nebu je v zgornji kulminaciji ozvezdje Bika, v spodnji kulminaciji pa so Mali medved, Zmaj in Herkul.

Na Katarine dan (25. 11. 2019) je bilo zoprno, deževno in pretoplo za tisti čas. Katarina pa po ljudski šegi pravi takole:

„Katarine dan ne laže, če po sebi Prosincu vreme kaže.“

Sveta Kata nam za januar napoveduje snežen, hladen mesec, poln mraza in zimskih nevšečnosti. Take izgleda je sicer nekoliko olajšal Gal (15. 10), ki je bil suh. Vendar nanj ne dam kaj dosti.

Januar ima kar nekaj pomembnih znanilcev vremena za prihajajočo pomlad in poletje, mi je na zapečku pripovedoval dedek Matija.

Prvi in drugi dan v letu kažeta na vreme v avgustu in septembru, celo na to, kakšna bo jesen, namiguje Makarij. O vrhuncu zime pripovedujejo sveti trije kralji. Močno besedo imajo in njihove napovedi, kar precej držijo. Pavel prav



tako potrjuje vreme v tem mesecu in skupaj z Vincencem kaže, kako obilna bo letina. Nežo bom samo omenil. »Kurjega sadja« smo v tem času še posebej veseli.

Splošne modrosti

Trije kralji (6. januar)

Po ljudskem izročilu zima za svete tri kralje doseže vrhunec in se začne prevešati proti pomladi, mi je povedal ded Matija.

▶ *Takole pravi pregovor: Kralji se vrnejo, zimo obrnejo*

Dež v prosincu

- ▶ *Če prosinca bo mokrilo, polje in grozdje bo slabo rodilo.*
- ▶ *Kadar prosinec odpira dežnike, žetve ne bodo velike.*
- ▶ *Če prosinca grmi, slabo vreme trpi.*
- ▶ *Malo vode prosinca da obilo vinca; prosinec pogosto naznanja v vodi, da bo malo v sodi.*
- ▶ *Če je od božiča do Treh kraljev gosta megla, bo veliko bolezni doma.*

Sneg

- ▶ *Mnogo snega, mnogo sena.*
- ▶ *Če v prosincu ni snega, ga mali traven da.*

Toplo vreme v prosincu

- ▶ *Prosinca gorkota, jeseni sirota.*
- ▶ *V prosincu toplota, v svečanu mrzlota.*
- ▶ *Prosinec mili, bog se usmili.*
- ▶ *Če je toplo v januarju, spomladi se pokvari.*
- ▶ *Jasni dnevi prosinca so veselje Dolenjca.*
- ▶ *Prosinca zelena ledina, slabo se bo redila živina.*
- ▶ *Januar gorak, kmet pa siromak*

Mraz

- ▶ *Če v prosincu drevje od mraza poka, jeseni s sadjem preobloženo stoka.*



- ▶ *Prosinec mrzel, da poka, jeseni bo sadje in moka.*
- ▶ *Če prosinec ne zmrzuje, ne sneži, rad sušec to nadomesti.*

Vedenje živali

- ▶ *Če prosinca lisica hudo laja, še huda zima nastaja.*
- ▶ *Če vidiš v prosincu komarja igrati, s senom je treba hudo varčevati.*
- ▶ *Bolje je videti volka v hlevu kot moža brez suknje na bregu.*

Vremenski obeti po dnevih

1. januar **Novo leto**

- ▶ *Kar boš delal na novega leta dan, delal boš cel let ' in dan.*

Novo leto kaže na avgust

- ▶ *Kakšno vreme prvi dan, tak bo tudi veliki srpan.*

Obeti slabe letine

- ▶ *Če na novega leta dan sneži, letina se kislo drži.*
- ▶ *Vredno novo leto da nam dobro žetvo.*

2. januar **Makarij**

Drugi dan po novem letu kaže na september, jesen

- ▶ *Kakršno bo na Makarija, takšno bo na kimavec.*
- ▶ *Makarij jasen ali meglen, naznanja prav takšno jesen.*



Prvi krajec bo nastopil v petek 3. januarja ob 05.46 . uri v znamenju ovna.

Vremenski obeti: Obeta se nam prava zima s sneženjem, viharnim vetrom, zameti in poledico. Znalo bo držati cel teden, tja do četrтка. Če bo tako vreme zdržalo vseh pet dni bo sneženo vse do polne lune 10. januarja.

6. januar **Trije kralji**

Obeti dolge zime in vinska letina

- ▶ *Če bo na Tri kralje jasno, so vse leto prazne jasli.*
- ▶ *Če na Tri kralje jasen dan bo, za dolgo zimo hrani seno.*



▶ Če so na Tri kralje jam 'ce polne vode, bomo imeli jeseni polne sode.

O svetih treh kraljih doseže zima svoj vrhunec. Od slej zložno popušča. Skoraj neopazno postaja vedno topleje, vse dokler Matija (24. 2.) ne razbije še zadnji led.



Ščip bo nastopil v petek 10. januarja ob 20.23 uri v znamenju device.



Vremenski obeti: Obeta se nam spremenljivo vreme. Južni in zahodni vetrovi bodo prinašali dež pomešan s snegom in naredili pravo zmedo na cestah. Pogosto se zgodi, da tako vreme ostane do mlaja (24.1.). Previdno na pot. Pogosto nam tako vreme ponagaja tudi pri zdravju.

16. januar **Pavel Pozimec**

Jasno vreme – dobra letina

- ▶ Če je na Pavla jasno nebo, dobra bo letina, stari pojo.
- ▶ Če je na Pavla dan čist in jasen, bo zemlje sad v tem letu krasen.
- ▶ Če na Pavla dan sonce sije, gornik dosti vina vlije, trikrat žito dobro dozori in po volji kmeta se godi.
- ▶ Če Pavel Pozimec nebo razjasni, letina dobra gotovo sledi.

Sneg, dež, oblačno ob Pavlu slaba letina

- ▶ Če je Pavla dan oblačen, bo trebuh večkrat lačen.
- ▶ Če na Pavla megla stoji, bo mnogo bolnih ljudi.



Zadnji krajec bo nastopil v petek 17. januarja ob 14.00. uri v znamenju škorpijona.



Vremenski obeti: Lunin krajec bo obdržal lepo vreme. Pihali bodo ostri severni vetrovi. Poledica je v tem času vsakdanja stvar.

17. januar **Anton**

- ▶ Če Anton z dežjem prihaja, se potem zemlja celo leto napaja.



18. januar **Dan Petra stola**

Vreme do Matije

- ▶ Kakršno vreme na Petra (stola) bo, ostalo bo ves mesec tako.
- ▶ Kolikor dni pred Petrom stolom grmi, toliko po njem zima mrazi.

Ta praznik, spomin na sedež sv. Petra v Antiohiji, so leta 1960 ukinili in ga prenesli na 22. Februar. Modrosti, vezane na ta dan, pa smo v ljudskem izročilu obdržali.



- ▶ *Ko se Fabjan naznanja, sok v drevesih že poganja.*

20. januar *Fabjan in Boštjan*

- ▶ *Fabjan in Boštjan sok v drevje poženeta.*

21. januar *Neža*

- ▶ *Če pred Nežo ni mrzlo, je pa potlej.*
- ▶ *Če gredo na Neže dan žene na Kum bose, so potem na polju žita kopice goste.*
- ▶ *Na dan Neže se kuram rit odveže.*

22. januar *Vincenc*

Lepo, vroče vreme, dobra vinska letina.

- ▶ *Če je Vincencu vroče, pripravi kašče, nabijaj obroče.*
- ▶ *Kakor Vincenca bo, tako čez leto ostalo bo.*
- ▶ *Če Vincenca sonce peče, po grlu vince sladko teče, tako dobro vince dozori, da motne dela nam oči.*
- ▶ *Če Vincenc ima sončno vreme, dobro je za žito in vinske gorice.*

● Mlaj bo nastopil v petek 24. januarja ob 22.44. uri v znamenju vodnarja.

Vremenski obeti: Sneženo bo. Dež in moker sneg se bosta mešala, plundra in poledica pa naredila zimske dneve zoprne. Poledica in druge zimske nevšečnosti bodo prežale na cesti, zato zelo previdno na pot. Če ni potrebe ostanite doma. Ker bo zelo mrzlo se dobro oblecite.



25. januar *Pavel Sprebrnjenc*

Na ta dan lepo, jasno, dobro, rodovitno leto bo

- ▶ *Lepo in jasno Pavla spreobrnenje je rodovitnega leta znamenje.*

Na ta dan brez snega

- ▶ *Če Pavel Sprebrnjenc po kopnem primaha, Jurij po snegu prijaha.*



Vetrovno na Pavla

- ▶ Če Pavel na vetru prijezdi, se za njim rad dež ugnezdi.

Dež, sneg na Pavla, slaba letina

- ▶ Če na Pavla deži in sneži, bo letina slaba in huda preti.



FEBRUAR – SVEČAN

S tara slovenska imena za ta mesec so: **svečnik, mali mesec, drugnik, pozno-Szimec, pustnik, talnik.**

Februar je dobil ime po latinski besedi »februare«, ki pomeni očistiti. v rimskem času je bil to čas za obred luperkalij v čast pastirskemu bogu Luperkusu.

Dan traja 9 ur 42 minut. Na nebu vidimo v zgornji kulminaciji ozvezdja Oriona, voznika in Zajca.

Vreme v Svečanu se pogosto zgleduje po napovedi sv. Konrada (26. nov.). *Konrad je bil deževen, temačen, zoprn in pretopenl za tisti čas, konec novembra. Ponoči pa je bilo kar hladno. Listopada južno, svečana mrzlo, obeta ljudska.*

Vremenski obeti po dnevih



Prvi krajec je padel prav na svečnico v nedeljo 2.2.2020 ob 02.43 uri v znamenju bika.



Vremenski obeti. Močno sneženje s hudim vetrom, pravim viharjem se nam obeta. Nič posebnega je dejal dedek. Ta čas v svečanu je pri nas največ snega in prav je tako. Nekateri želijo po vremenu svečnice pokazati kakšna in kako dolga ob še zima. Za primer dajejo ameriškega svizca. Hudo. Ja, pri nas to napoved dasta jazbec in medved.

- ▶ Če jazbec na soncu pred luknjo je zdaj, gre za štiri tedne nazaj. Podobno pa tudi medved.

Bodimo vendar ponosni na naše znanje in izkušnje.

2. februar **Svečnica**



Dedek me je stisnil k sebi, pogrel dlani in se ozrl po polju. »Veš, svečnica je pomemben vremekar. Zima še noče popustiti, pomlad pa polagoma, a vztrajno kuka v deželo. Kakor se bo obrnilo vreme ta dan, tako se bo zima primikala ali odmikala.«

Svečnica brez snega in mraza

- ▶ Če je svečnica zelena, bo velika noč snežena.
- ▶ Če je svečnica oblačna, kmetica ne bo lačna.

Dež, sneg o svečnici

- ▶ Če na svečnico deži, se kmalu vigred oglasi.
- ▶ Če je svečnica preveč moče dobila, bo zemlja med letom malo pila.
- ▶ Če na svečnico sneži, se že vigred oglasi.

Če je toplo ta dan

- ▶ Če prej od strehe kane kot od sveče, bo še dolga zima.
- ▶ Topla svečnica sneg in mraz prinaša, mrzla jo pa oba odnaša.
- ▶ Če je svečnica topla, sneg in mraz prinaša, če je mrzla, ga pa odnaša.

Na svečnico jasno nebo, še bo hladno

- ▶ Če se svečnica jasno zdani, zima še dolgo trpi.
- ▶ Jasen in sončen dan ženam obeta dober lan.

Vedenje živali na svečnico

- ▶ Če o svečnici letajo mušice, še dolgo nosili bomo rokavice.
- ▶ Če na svečnico sonce na jasnem vzhaja, lisica še v brlog odhaja.
- ▶ Kolikor škrjanček pred svečnico žgoli, toliko po njej molči.
- ▶ Če je svečnica topla in sončnega vremena, bodo čebele bogate in dobrega plemena.
- ▶ Bolje volka v hlevu imeti kot se na toplem soncu greti.

Vetrovi na svečnico

- ▶ Če o svečnici burje ni, malega travna rada znori.
- ▶ Kadar je na svečnico jug, daleč je še plug.
- ▶ Če na svečnico burja vleče, bo dobro leto, ako pa jug, bo slabo.

3. februar **Blaž**

- ▶ Če je na blaževo oblačno, bo o sv. Juriju zelena trava.
- ▶ Ljubi Blaž, glej, da dežja daš.

- ▶ Svečnice dan, zima je van, to je laž, pravi Blaž.
- ▶ Če je na svečnico dež in blaževo lepo, veliko vinca jeseni bo.

6. februar **Rotija (Doroteja)**


- ▶ Rotija vse v sneg zavija.
- ▶ Odnáša rada nam sneg Doroteja, če pa ne najde ga, ga pa nareja.

Običajno je v tem času pri nas največ snega.

9. februar **Polona**

In obeti gobarske letine ter mokrega poletja.

- ▶ Se Polona v soncu odtaja, v mokrem poletju nam gob preostaja.


 Polna luna bo nastopila svoj čas v nedeljo 9. svečana ob 08.34. uri v znamenju leva.



Vremenski obeti. Vreme se bo ravnalo po vetrovih. Ob burji bo snežilo, če pa bo zapihal severozahodnik pa lahko tudi dežuje. Morda bo pa to leto dobro za gobarje.

14. februar **Valentin**

- ▶ Valentin ima ključe do korenin.

 Zadnji krajec bo nastopil v soboto 15. februarja ob 23.19. uri v znamenju škorpijona.



Vremenski obeti. Zadnji krajec bo prinesel lepo vreme. Otoplilo se bo. Vendar suknje še ne bomo odložili.



22. februar **Sv. Petra stol**

Praznik antiohijskega Svetega sedeža

- ▶ Kakor na Petrovo vreme kane, tako ves mesec ostane.
- ▶ Petra stol mrazi, zima še dolgo trpi.



 Mlaj bo nastopil v soboto 23. svečana ob 16.33 uri v znamenju rib.



Vremenski obeti. Še naprej bo lepo sončno vreme. Dan je že za skoraj uro in pol daljši. Prvi, pravi, skoraj že pomladanski sprehodi nas bodo vabili v naravo.

Še Matija naj izpolni obljubo in pomlad bo tu.

24. februar *Matija*

- ▶ *Kadar Matija zmrzuje, še štirideset dni mraza napoveduje.*
- ▶ *Matija led razbija, če ga ni, ga pa naredi.*
- ▶ *Po Matiji ne gre noben lisjak čez led domov.*

»Takole velja«, mi je rekel dedek Matija. »Za moj god, o sv. Matiji, se zima poslovi. Matija odtaja sneg in led ter napove prvi del pomladi«.

Pomlad

(vesna, vigred)

Pomladanski meseci so:

SUŠEC – marec

MALI TRAVEN – april

VELIKI TRAVEN – maj

Prišla bo pomlad... (ljudska)

O pomladi so naši predniki zbrali te modrosti

- ▶ Človekova pomlad pride le enkrat.
- ▶ Pomladi še star kol upa, da bo ozelenel.
- ▶ Pomladi in mladosti skupne so lastnosti.
- ▶ En cvet še ne naredi pomladi.
- ▶ Če spomladi grmi, se zima ponovi.
- ▶ Če spomladi grmi, bo še grdo in mrzlo, če pa jeseni, se poletno vreme povrne (babje poletje).
- ▶ En cvet še ne naredi pomladi.
- ▶ Spomladi sto voz dežja, en voz blata, jeseni en voz dežja, pa sto voz blata.
- ▶ Kdor spomladi ni sejal, jeseni ne bo žel.
- ▶ Zgodnje pomladansko grmenje, pozne lakote tuljenje.
- ▶ Spomladanski sneg je bajtarski gnoj.
- ▶ Pomladni dež mladico seje.
- ▶ Pust zjutraj oblačen, kmet ajde bo jeseni lačen.
- ▶ Vigredni snežiči so hišni volčiči.

MAREC – SUŠEC

S tara slovenska imena zanj so še: brezen, brznik, postnik, brstnik, ceplenjak, vetrnik, gregorščak, pustnik, sušnik, spomladanjec.

Po rimskem koledarju je prvi mesec v letu marec.

Ime je dobil po rimskem bogu vojne Marsu – Martis.

Do konca marca se dan podaljša za 1 uro in 37 minut, šteto od novega leta.

Kimavec (2018), ki kaže na vreme v sušcu, je bil lep. Takoj po prvem tednu, ki je bil bolj vetroven in kar hladen, se je na mali šmaren (8.9.) zjasnilo in do Matevža (21.9). Topel in veder Matevž je napovedal lepo jesen. In res smo jo imeli, saj se je prijetno jesensko vreme vleklo do konca meseca in še naprej v oktober. Imeli smo pravo ‚babje poletje‘. Mavricij (22. 9.) je bil sicer deževen in ponekod je bilo kar nekaj večjih nalivov in s tem napovedal, da pozimi kakšnih hudih vetrov ne bo. ‚Če je na Mavricija jasno nebo, pozimi hudi vetrovi brijo‘. Poglejmo kakšno vreme se obeta letos v sušcu. Pomlad bo z veliko nogo stopila k nam. Kmalu po Matiji se bo zjasnilo in ogrelo. Jutra bodo sicer svež, hladna, čez dan pa prijetno sončno in toplo. Vreme kot iz pravljice. Vendar! Preberite še modra svarila, ki so jih naši dedje zbrali o nevarnostih, ki prežijo v sušcu.

Splošne modrosti

Najprej tale hudomušna

Kogar je bolezen čez zimo priklenila na posteljo, tega marec pobere.



Če sušec z glavo ne zmaje, pa z repom rad vije.

Brezen (marec) je desetkrat na dan jezen.

Če sušec suši, traven deži, maj pa hladi, kmetu se dobro godi.

Brezen ima rep zavit.

Če se sušca da orati, bo treba travna jokati.

Kar sušca ozeleni, se rado posuši.

Sušec mišje luknje maši (s snegom).

Če jagnjeta v sušcu po tratah nore, rada v aprilu v hlevu leže.

Če gre sušec na paše zelene, april ga v hleve požene.

Če je v sušcu zemlja preveč pila, bo poleti manj dobila.

Kadar je sušca že zeleno, redko je leto plemeno.

Kar v breznu zrasede, april pobrije.

Če marca grmi, lakota beži.

Sušec vodo kali.

Sušec kaže poletno vreme

- ▶ *Kolikor brezna megle stoje, toliko poleti dež gre.*
- ▶ *Kolikorkrat sušca megla stoji, tolikokrat poleti ploha prigrmi.*
- ▶ *Kolikokrat je v sušcu slana, toliko dni stoji megla srpana.*
- ▶ *Sušec gorak, mali traven naopak.*
- ▶ *Kadar je sušca že zeleno, redko je leto plemeno.*

Dobro letino obetajo

- ▶ *Sušca veliko megle, dobro leto.*
- ▶ *Sušca goste megle, poletne plohe rede.*
- ▶ *Sušca veliko megle, dobro leto daje.*
- ▶ *Sušca prah velja kot kepa zlata.*
- ▶ *Če sušec prah pometa, prav dobro letino obeta.*
- ▶ *Če sušca grmi, dobra letina prihiti.*

Slabo letino obeta

- ▶ *Sušca sneg je s setvijo kreg.*
- ▶ *Če sušca sneg dolgo leži, to setev močno zamori.*
- ▶ *Če sušca grmi, lakota beži.*

Živali sušcu povedo

- ▶ *Če se v sušcu igrajo mušice, v aprilu rabiš rokavice.*
- ▶ *Če jagnjeta v sušcu po tratih nore, rada v travnu v hlevu leže.*
- ▶ *Če vodi sušec na paše zelene, april jih nazaj v hleve požene.*

Trate, sadje v sušcu kažejo

- ▶ *Kar v breznu zraste, traven pobrije.*
- ▶ *Kadar slive marca in aprila cveto, ne obrodijo.*

Kaj pa Pust? Kaj obeta?

Pusta se običajno veselimo v februarju, včasih pa v marcu. (Letos torek 25.2.)

Če na pustni dan dežuje, fižol dobro obrodi.

Če pust na soncu greje, se letina med dobre šteje.

Kjer se na pust megla vleče, tam bo toča pobila.

Pustna nedelja pod oknom, velika noč za pečjo.

Pust na soncu, velika noč na peči.

Pust zjutraj oblačen, kmet bo ajde jeseni lačen.

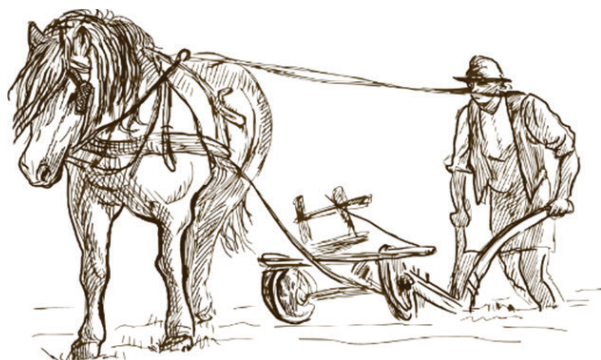
Če ima o pustu sonce moč, mrzla bo velika noč.

Človek kar težko verjame, kaj vse so naši dedje povezovali s takim smešnim, praznikom kot je pust. Z najbolj grdimi maskami so na ta dan podili zimo stran.

Pepelnica

Kakor vreme pepelnice kaže, tako cel' post ostane.

(Letos sreda 26.2.)



Vremenski obeti po dnevih



Prvi krajec bo nastopil v ponedeljek ob 02.46, uri v znamenju dvojčkov.



Vremenski obeti: Začetek marca bo še zimski. Prvi krajec nam obeta sneg in burno vetrovno vreme. Zjutraj je še lahko poledica. Sneg ne bo dolgo ostal. Le toliko, da ga bomo razglasili za bajtarski gnoj.



Polna luna bo nastopila v ponedeljek 9. marca ob 08.34. uri v znamenju device.



Vremenski obeti: Spremenljivo vreme se kaže. Ravnali ga bodo vetrovi. Severni in vzhodni bodo prinašali sneg, zahodni pa dež. Sorazmerno hladno bo še. Dan bo že občutno daljši. Kljub dežju bo prijetno toplo.



10. marec *Mučenci*

Obeti za pomlad

- ▶ Če na **40 mučencev** dan ni lepo, še 40 dni bo tako.
- ▶ Če na 40 mučencev zmrzuje, še 40 mrzlih dni prerokuje.
- ▶ Če mučence mrazi, zmrzuje še 40 dni.
- ▶ Če na 40 mučencev veter piha, bo pihal še 40 dni.

12. marec *Gregor*

Gregor pravi o ljubezni

- ▶ *Gregor je materi suktnjo kupil.*

Gregorjevi sejmi so v naših krajih še vedno znan običaj.

O sv. Gregorju je v naših krajih veljalo, da se ptički ženijo. To je bil čas, ko si dekletu zaupal svoje hrepenenje. Pozneje je bilo za to manj časa, saj se je bilo treba posvetiti setvi.

Gregorjevi obeti sadne letine

- ▶ Če breskve pred **Gregorjem** cveto, trije eno pojedo.
- ▶ Po Gregorju sneg od vsakega vetra kopni.
- ▶ Še tale šaljiva o Gregorju:

Takrat kmet dolgo njivo orje, klobuk postrani nosi pa staro ženo kruha prosi.



Zadnji krajec bo nastopil v ponedeljek 16 marca ob 10.35. uri v znamenju kozoroga.



Vremenski beti: Zadnji krajec nam bo prinesel mrzlo in vetrovno vreme. Jasno bo, jutra še vedno hladna, čez dan pa se bo kar ogrelo.



17. marec *Jedert (Jera, tudi Jelka)*

- ▶ *Jedert lepa dobro letino obeta.*
- ▶ Če ne prej, pa na **Jedert** (17. marec) gorka sapica pripihlja.
- ▶ *Jera prinese roso v košarici.*

19. marec *Jožef*




Obeti za poletje in pomlad

- ▶ *Jožefa vreme ugodno, obeta nam leto rodno in plodno.*
- ▶ *Kakor je vreme na Jožefovo, bo do Matevža tako (21. 9.).*

Dobra letina

- ▶ *Če je lepo vreme na Jožefovo, veselo bo srce kmetovo.*
- ▶ *Jožef lep in jasen, dobre letine prerok glasen.*

 Mlaj bo nastopil v torek 24. marca ob 10.29. uri v znamenju ovna.


 Vremenski obeti: Še vedno se zima ne da. Močno vetrovno vreme se nam obeta, kar ustreza mesecu sušcu. Ja, topla meseca september in oktober, se nam smejeta. Topla jesen pa pozna pomlad, pravi ljudska. Vendar prezgodnja pomlad je nevarna, saj nam pozeba še vedno grozi, tja do Servacija (13.). *„Po svetem Servati, se mraza ni bati“*


24. marec *Gabrijel*

- ▶ *Če Gabrijel zmrzuje, slana več ne škoduje.*

27. marec *Rupert*

- ▶ *Je na Ruperta jasno nebo, bo malega srpana ravno tako.*

 Zadnji krajec bo nastopil v torek 28. marca ob 5:11. uri v znamenju kozoroga.

 Vremenski obeti: Še vedno bodo pihali močni vetrovi. Obračali se bodo z burje na jug in vrtinčili leden dež. Mrzlo bo. Tudi kakšna snežinka bo vmes.



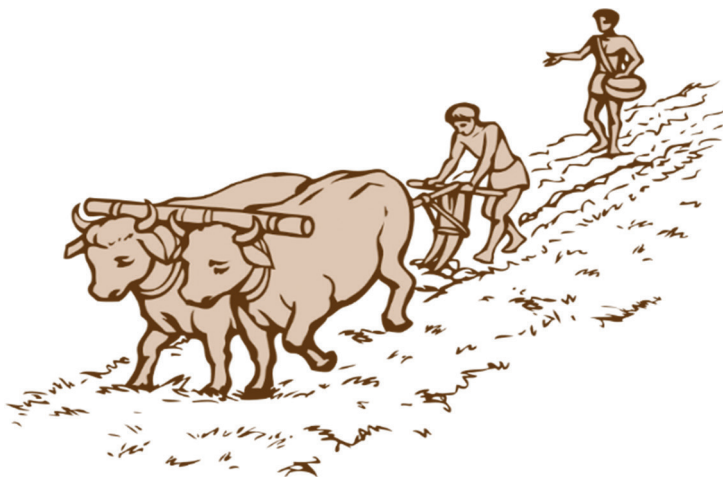
APRIL – MALI TRAVEN

Stara slovenska imena za četrti mesec v letu so: štrtnik, deževnik, travnjek, mali travnik, jurijevščak, traven, kukavičji mesec.

Ime april menda izhaja iz latinske besede »aperire« in pomeni odpreti, nara-se odpira, ali pa »apricus«, kar pomeni sončen. Drugi pa spet menijo, da je ime april vzeto iz indoevropske besede »apero«, ki pomeni naslednji.

Aprila traja dan 12 ur in 47 minut. Z dedkom sva sedela pred čebelnjakom in opazovala čebele, ki so hitele po pravkar razcvetenem sadju. »Veš, če bo marec

suh, april pa moker in majnik primerno hladen, bo posevek dobro uspeval. Na jesen bomo imeli polno kaščo žita, mošta in vina. Potem pa naj zima kar pride.«



Splošne modrosti

Mali traven ima devet vremen na dan.

April sedemkrat na dan spodi kmeta s polja stran.

Več ko ima leto dni, se v aprilu vreme spremeni.

Malemu travnu ne zaupaj, čeprav je topel, zelen breg, burja, krivec le zasukaj, brž je mraz, pobeli sneg.

Valentin Vodnik
pravi takole:

*Sušec suhoten,
traven mokroten,
majnik hladen*

*bo kmet se senom,
žitnim plemenom
grozdem dar'van*

Dež v aprilu

- ▶ Če je april **deževen**, kmet ne bo reven.
- ▶ Kadar je moker april, kmet bo veliko pridelkov dobil.
- ▶ Če malega travna **toplo dežuje**, rodovitno leto oznanjuje.
- ▶ Mokrota v aprilu, pridelkov obilo.
- ▶ Moča v tihi nedelji, se žetve ne veseli.

Slana

- ▶ Slana v aprilu je bolj nevarna kot poletna toča in suša soparna.
- ▶ Na Jurija dan je čas, da nam rž pokaže klas.
- ▶ Če je na blaževo (3. februarja) oblačno, bo o sv. Juriju zelena trava.

Sončno vreme v malem travnu

- ▶ Če je malega travna presuho, nam to ni ljubo, če pa **dež** rosi, smo ga srčno veseli.
- ▶ Če se aprila vreme **smeje**, se bo kisalo kasneje.
- ▶ Sončen je april in suh, bo pa maj za lepo vreme gluh.
- ▶ Če lepo je drevja cvetje malega travna zadnje dni, gorko, zdravo bo poletje, polno grozdja dozori.

Grmenje v aprilu

- ▶ Če malega travna grmi, se kmet več slane ne boji.
- ▶ Slana v aprilu je bolj nevarna kot poletna toča in sušna sopara.

Sneg v malem travnu

- ▶ Če sušca sneg kazi, malega travna sneg gnoji.

Drevje

- ▶ Če v dežju drevo cvete, nikdar sadja ne daje.
- ▶ Kadar murva že brsti, slane se več bati ni.
- ▶ Če češmin brhko cvete, rž bogato daje.

Veter

Za april velja, da je še vedno veter bril.



Vremenski obeti po dnevih

1. april *Hugo*

- ▶ Če je Hugo sončen, suh, bo 1. maj za lepo vreme gluh.



Prvi krajec bo nastopil v sredo 1. aprila ob 12.21. uri v znamenju raka.



Vremenski obeti: Hladno vreme se bo nadaljevalo. Mrzel veter nam bo grenil dneve. Setev se bo zavlekla. Tudi čebelam tako vreme ne bo dobro delo.

Če je Siksta (6.4.) polje zeleno, bo letina dobra in zrnje kleno



Ščip bo nastopil v sredo 8. aprila ob 04.35. uri v znamenju strelca.



Vremenski obeti: Še vedno bo deževno in hladno vreme. Ob močnem jugu lahko celo sneži. Ljudska pravi, da je to bajtarski gnoj. Pril mora biti moker.

Velikonočna nedelja bo letos 12. aprila.

14. april *Tiburcij*

Obeti dobre žitne letine

- ▶ Če je Tiburcija polje zeleno, dobra bo letina, zrnje jekleno.



Zadnji krajec bo nastopil v sredo , 15. aprila ob 00.56. uri v znamenju vodnarja.



Vremenski obeti: Končno se bo deževno vreme obrnilo. Lepo in toplo bo. Čudovito pomladansko vreme.



Mlaj bo nastopil v četrtek 23. aprila ob 04.27. uri v znamenju bika.



Vremenski obeti: Spet se bo vrnilo deževno vreme. Blagi dežek bo prijetno osvežil cvetoče polje. Čebele bodo veselo gradile satje in nabirale med. Pomlad bo zasijal v sveži luči. Vendar! **Še bo hladno.** Sicer pa je Jurij pred vrati. Bo že odprl duri.

24. april *Jurij*

Jurij toplo vreme zakuri.

Jurij podkuri.

Jurij kaže duri.

Jurij žene babe skozi duri.

Če Jurij toplo vreme zakuri, širom pomladi odpre duri.

Jurijevi obeti dobre letine

- ▶ *Če je na Jurija **dež** in na Petra (29. jun.) **suša**, se raduje kmetova duša.*
- ▶ *Je Jurija pravi čas, da se pokaže prvi rženi klas.*
- ▶ *Ob šentjurski luži pa suši ob kresu se bo kmet na dobro letino zanesel.*
- ▶ *Če se o Jurijevem krokar v žitu skrije, mlatič jeseni dosti cepcev razbije.*

Jurij in košnja

- ▶ *Kar pred Jurijem odžene, se lahko s kolom odbije.*
- ▶ *Če Jurij v prazno luno (mlaj) gleda, mu slana zelenje spodjeda.*
- ▶ *Kadar je o mladi luni Jurij, tedaj ni krme.*
- ▶ *Jurij pred mlajem da malo sena.*

Jurij in obeti vinske letine

- ▶ *Ako je na Jurjevo lepo vreme, bo dosti vina.*
- ▶ *Če je na jurjevo lepo, dosti vina bo.*

25. april **Marko.**

Če se na Marka bliska grmi, slane, pozebe se več bati ni

30. april

Dež pred velikim travnom tisto noč, pride dobra letina v pomoč



Prvi krajec bo nastopil v četrtek 30. aprila ob 22.38. uri v znamenju leva.



Vremenski obeti: Kratkotrajna osvežitev pred prvim krajcem je mimo.

Prvi krajec bo prinesel lepo vreme. Spet bo zasijalo vroče pomladansko sonce in prikazalo pomlad vso cvetočo in zeleno.



MAJ – VELIKI TRAVEN

S tara slovenska imena za ta mesec: majnik, petnik, sviben, cvetnik, rožni cvet, Marijin mesec, cvetnar, šentlipušnik.

Mesec maj je dobil ime po gorski nimfi Maji iz grške mitologije. Bila je Atlantova hči. Postala je Hermesova mati, veliki Zevs pa je bil njegov oče. V Rimu so jo častili kot boginjo zemeljske plodnosti z istim imenom.

Maja traja dan 14 ur in 21 minut.



Splošne modrosti

Kadar pride mesec maj, vpraša, je še v kašči kaj.

Če sušec suši, traven deži, maj pa hladi, kmetu se dobro godi.

Če je majnika lepo, vroče

- ▶ *Če je majnika lepo, vroče, je dobro za kruh in seno.*
- ▶ *Če maj z vročino začenja, mraz še po Urbanu (25. maja) ne jenja.*

Hladen majnik

- ▶ *Hladen majnik da gotovo dosti slame in sena.*
- ▶ *Če je velikega travna hlad, tedaj bo lepa zelenjad, dobro se pridela vino, polne žitarice z novino.*
- ▶ *Maja mora biti tri dni mrzlo, če ni na začetku, je pa na koncu.*
- ▶ *Slana v začetku maja sadju zelo nagaja.*

Moker, deževen maj

- ▶ *Majnika dosti dežja, jeseni dosti vsega.*
- ▶ *Velikega travna mokrota, malega srpana suhota.*
- ▶ *Veliki traven moker, rožnik pa mlačen, kmet bo žejen in lačen.*
- ▶ *Če je maja dosti dežja, je jeseni dosti vsega blaga.*

Grmenje v maju

- ▶ *Velikega travna če pogosto grmi, se kmet dobre letine veseli.*

Trta in njen cvet

- ▶ Če trta ob polni luni cveti, lep žlahten grozd obrodi.

Vremenski obeti po dnevih

Kaže, da bodo letos prvomajski prazniki, po dolgem času, sončni.

1. maj Prvi maj

Dobra letina

- ▶ Če trijakov (1. maj) dan dežuje, dobro letino napoveduje.
- ▶ Mokri trijaki, tolst božič.

3. maj Filip in Jakob

- ▶ Filip napija, Zofija popija.
- ▶ Kdor nima ob Filipu in Jakobu še voza sena, naj se gospodar preobrne.

4. maj Florjan

kakšno bo poletje

- ▶ Če na Florjana dež gre, ga celo leto manjka.
- ▶ Kolikor na Florjana dan dež trave porosi, toliko poleti v suši zgori.
- ▶ Saditi fižol na Florjana je dovolj zarana.



Polna luna bo nastopila v četrtek 7. maja ob 12.45 uri v znamenju tehtnice.



Vremenski obeti: Po sončnih dneh okrog prvega maja se nam znova obe-ta več dokaj deževnih dni. V prvem delu maja je tudi pravi čas za tako vreme. Maj mora biti hladen. Če ni na začetku bo pa v drugem delu me-seca. Pred nami so ‚ledeni možje‘.

Trijaki

12. maj Pankracij

13. maj Servacij

14. maj Bonifacij





Lunin krajec bo nastopil 14. maja ob 16.03. uri v znamenju rib.



Vremenski obeti: Zapihal bo topel zahodnik in prinesel lepo vreme.

Obeti za dobro vinsko letino so tu. Prijetno nas bo ogrelo. Plašče bodo zamenjale jopice, saj bo ob večerih in rano zjutraj še vedno hladno. Slane se ni več bati. Servacij nam to zagotavlja.

Dedek mi je povedal: »Sveti Pankracij, Servacij in Bonifacij so ledeni svetniki.

Po julijanskem koledarju so imeli god na samem začetku meseca maja (2., 3. in 4.). Po koledarski reformi (leta 1582), ki velja še danes in mu pravimo gregorijanski koledar v čast papežu Gregorju, ki je bil pobudnik koledarske reforme, pa imajo godove deset dni kasneje. Še vedno bomo našli za prvi maj in naslednje dni poimenovanje trijaki. Ker vzrok poznamo, nas vse to ne bo motilo. Potrjujejo pa splošno resnico, da napovedi veljajo za več dni okrog napovedanega datuma.«

Obeti dobre trgatve

- ▶ *Brez dežja Pankrac in Urban (25. 5.), up dobre trgatve je dan.*
- ▶ *Če Pankraca sonce peče, sladko vince v sode teče.*

Kaj pa slana in mraz

- ▶ *Če je pred Servacijem poletje, mraz rad pozneje pritiska na cvetje.*
- ▶ *Po svetem Servati ni mraza se bati.*
- ▶ *Če prej ni bilo slane, tudi potem ne bo mrazilo.*
- ▶ *Servacij je ledenacij.*



15. maj **Zofija**

- ▶ *Zofija napoveduje obete za poletje.*
- ▶ *Če Zofija zemlje ne poškropi, vreme poleti prida ni.*

25. maj **Urban**

Urban prerokuje

▶ *Kakor vreme Urbana, tako bo tudi srpana.*

Poletje

▶ *Če se Urbanu sonca zahoče, bo tudi poletje suho in vroče.*

▶ *Če je na Urbana suho, rado suši se poleti seno.*


Dobra trgatev

▶ *Če Urbana sonce sije, jesen polne sode nalije.*

▶ *Če Urban greje zelo, trgatev dobra bo.*

▶ *Če Urban suši in Vid mokri, bo prav za žejne ljudi*

▶ *Na Urbana sonce gorko, obilo bo vina, ki bo prav sladko, če pa ta dan rosi, trta le cviček rodi.*

 Mlaj bo nastopil v petek 22. maja ob 19.39. uri v znamenju bika.



Vremenski obeti: Močno se bo ogrelo. Lepo vreme bodo krojili vetrovi. Drugi del majnika bomo imeli lepo in sončno vreme.



Prvi krajec bo nastopil v soboto 30. maja ob 05.30. uri v znamenju device.



Vremenski obeti: Konec maj nas bo ohladil dež. Dobro bo prišel polju in cvetju. Raztegnil se bo v prve poletne dni.

31. maj **Kocjan**

(letos binkošti 31.5)

▶ *Kocjan gobe seje, Primož jih pa pobrana.*

▶ *Binkoštno blato leto bogato.*

▶ *Na binkoštno nedeljo se moraš z roso umiti, da ne boš imel lišajev po obrazu.*

Poskusite! Morda je pa res.



POLETJE

Poletni meseci so:

Junij - Rožnik

Julij -Mali srpan

Avgust – Veliki srpan



Kakšno poletje se nam obeta to poletje?

Lunino leto kaže, da bi znalo biti pretežno mokro, z močnimi nevihtami, kot ga je pokazal Gal (15. 10. 2019). Morda pa se bo ravnalo po decembru in Lucijinih dnevih



Splošne modrosti

Začetek poletja bo letos 20. rožnika ob 11.02. uri, ko vstopi sonce v znamenje raka. To je poletni solsticij, enakonočje, najdaljši dan v letu. To je dan, ko ima narava največjo moč. Dan traja 15 ur in 30 minut. v zgornji kulminaciji so ozvezdja Zmaj, veliki medved, lovski psi, Devica, v spodnji kulminaciji pa Kasiopeja.

Dedek mi je pravil: »Poletni vremenski reki opisujejo v večini primerov vremenske obete za nekaj dni, morda tednov. Nekateri dnevi, kot Aleš, Jakob, veliki šmaren, sv. Porcijunkula, pa sežejo že do zime. Vročemu poletju sledi običajno mrzla zima.«

Urban in Kocjan sta nas pripeljala do poletja. Topli prijetni dnevi so pred nami. košnja jena vrhuncu. V teh vročih dneh se že oziramo proti zimi in skrbimo za spravilo pridelkov, da bo zimo lažje prebtoditi. Kmalu bomo želi ječmen. Trta raste, da je veselje. Polno je vseh mogočih rož. Čebele pridno nabirajo med.

Ljudske izkušnje o poletju pravijo takole:

- ▶ *Več je vredno **eno poletje** kot **sto zim**.*
- ▶ *Ena lastovka ne naredi poletja.*
- ▶ *Vroče poletje, dobro vino.*

Poletni obeti za zimo

- ▶ *Kakršno poletje, taka zima.*
- ▶ *Kdor poleti ne spravlja, pozimi ne zapravlja.*
- ▶ *Kdor poleti ne dela, pozimi strada.*
- ▶ *Kdor je poleti len, pozimi strada.*

Poletne nevihte, grmenje in dež

- ▶ ***Hude nevihte** ne trajajo dolgo.*
- ▶ *Če zelo grmi, bo malo dežja.*
- ▶ *Kadar od daleč grmi, kmalu dež prineri.*

Vse kipi od življenja, malo skrbijo plohe in nevihte. Bognedaj toče. Vetrovi naj bodo severni ali vzhodni, da se bodo sušili seno in snopi. Pozorni bomo na nekatere svetnike. Medard v juniju prvi pokaže obraz poletja. Tudi Vid mu pritrди. kresni dan, ki ga štejem za vrhunec poletja, nam začne krajšati dneve. Ali bo imel prav Medard, nam bo potrdil Ladislav. Če bo deževen, bo poletje mokro in nam povzročilo kup težav.

Julija mora biti vroče od prvega dne naprej do Aleša, ki nas prvi spomni, da bomo pozimi potrebovali kožuh, pa do Marjete, Magdalene in pasjih dni. Vsak vroč dan bo dragocen za spravilo letine. Jakob, ta je pomemben. Suh in vroč mora biti, sicer bo spravilo pridelkov težko pa še slaba letina bo.

V avgustu se dan že občutno skrajša. Dnevi so še vroči in žetev gre dobro od rok. Vreme za jesen in zimo pa nam bodo sporočili Lovrenc, veliki Šmaren in Jernej. Konec Vršnja bo potrdil lepe ali grde jesenske dni.

Dan traja 15 ur in 30 minut.

JUNIJ – ROŽNIK, KRESNIK

Prvi poletni mesec je rožnik. Ohranila so se nekatera stara imena za šesti mesec v letu: šestnik, sečnik, travnar, Ivanšček, kresnik, ranoleten, rožni cvet, krstnik, Šentjanžvec.

Ime junij je dobil po starorimski boginji Junoni, zaščitnici plodnosti, zakonske zveze in porodnic. Ponekod najdemo tudi razlago, da se imenuje po rimski patricijski družini Junij. Splošne vremenske izkušnje o rožniku

- ▶ *Kakršen junij, takšen bo december.*
- ▶ *Kakor vreme rožnika mini, tako se grudna ponovi.*
- ▶ *Če vinska trta ne cvete kresnika, ostane lesnika.*

Sonce, vročina v rožniku

- ▶ *Če rožnika sonce pripeka, pohlevno deži, dosti bo žita, veliko strdi.*
- ▶ *Če junija sonce pripeka in vmes dežek rosi, ni treba se bati teka, obilno zemlja rodi.*

Dež v juniju in obeti za žetev in med

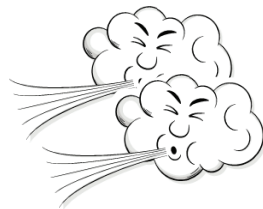
- ▶ *Junija naj toliko dežuje, da vsaki koreninici zadostuje.*
- ▶ *Če rožnika toplo dežuje, kašče in uljnjake napolnjuje.*
- ▶ *Preveč dežja v rožnem cvetu, ni nič po volji kmetu.*
- ▶ *Rožnika mrzlo deževje, slabo za vino in panje.*
- ▶ *Če gre o binkošti dež, ima pšenica dve plevi.*



- ▶ Če rožnika toplo dežuje, orehom slabo napoveduje.
- ▶ Rožnik deževen, viničar reven.

Veter

- ▶ Sever, ki ta mesec vleče, obilo žita privleče.



Vremenski obeti po dnevih

1. junij Prvi dan v juniju

- ▶ Lepo vreme prvega dne, kmetje se dobre letine vesele.



Ščip bo nastopil v petek 5. junija ob 21.12 uri v znamenju strelca.



Vremenski obeti: Vreme nam bodo ravnali vetrovi. Ob burji bomo deležni lepega, sončnega, vremena. Če pa bo zapihal jug, nam zna privleči kakšno nevihto. Ta bo prišla kar prav, saj je vsaka kaplja dežja, v juniju vredna zlata.

8. junij Medard

- ▶ Medard napoveduje **slabo vreme** do Aleša.
- ▶ Če na Medarda dežuje, 40 dni naletuje.
- ▶ Kakor se na Medarda zdani, vreme še 40 dni trpi.
- ▶ Ako na Medarda deži, se grozdje do brente skazi.
- ▶ Če se Medard kislo drži, do konca meseca ni sončnih dni.
- ▶ Kakor na Medarda kaže, tako ves **mesec ostane**.

Če je na Medarda lepo

- ▶ Ako na Medarda je vreme lepo, najlencejši kosec pospravlja suho seno pod streho.

11. junij Barbara (telovo letos 11.6.)

- ▶ Če Barbara **deži**, bodo jeseni grozdja polne kadi.

Če rešnjega telesa dan deži, žito nič pride ni.



Zadnji krajec bo nastopil v nedeljo 13. junija ob 8.24. uri v znamenju ovna.



Vremenski obeti: Zadnji krajec nam bo prinesel dež. Ne rečem, da ni potreben v juniju, ampak pred najdaljšim dnevom v letu, bi pa želel sonce in poletno toploto. K sreči dež ne bo trajal dolgo.

13. junij **Anton**

- ▶ Če Anton seje proso, gre Vid tretji dan pogledat, če z njim kaj bo.

15. junij **Sv. Vid**

Dedek mi je razložil:

- ▶ »Po julijanskem koledarju (do leta 1584) je sv. Vid imel god ob kresu, gregorijanski koledar pa je njegov praznik pomaknil nekaj dni nazaj.«

O sv. Vidi se skozi noč vidi: 'Če se stegneš v dan dregneš, če se skrčiš ob dan trčiš'.

- ▶ Vid je češenj sit.
- ▶ Pred Vidom muhe napovedujejo dneve prav suhe.

Dež ob Vidu, slaba letina.

- ▶ Vid, dežja ne daj, da bo lepe žetve kaj.
- ▶ Dež o Vidu ni ječmenu k pridu.
- ▶ Urbanovo (25. maja) sonce in Vidov dež, na dobro letino upati smeš.
- ▶ Če trs pred Vidom odcvete, dobrega vina se nadejati smete.




Trubar

je še v svojem času
o sv. Vidu takole pisal:

»Šent Vid ima dan neraldjši,
Lucija pak najtakrajši,
svet Vid luč nermanjšo,
Lucija pa neraldjšo.«

Slaba vinska letina bo, če bo megla na Vida dan.

- ▶ *Megla na Vida dan, pšenica gre stran (je bo malo).*
- ▶ *Če je megla na Vida, bo pšenica malo prida.*
- ▶ *Vida meglica pride po vince in pšenico.*

 Mlaj bo nastopil v nedeljo 21. junija ob 08.42. uri v znamenju raka.



Vremenski obeti: Vreme nam bodo krojili vetrovi in prinašali lepo vendar sveže poletno vreme.

21. junij *Kresni dan*

Dedek Matija me je prijel za roko in skupaj sva poiskala praprot na gozdnem obronku. »Kresna noč ima posebno moč,« mi je šepnil. »Praprotno seme položi na blazino pa ti bo nocoj prišepnilo skrivnosti tega leta«. Sprehodimo se v naravo in prisluhnimo njenemu šepetanju v najkrajši noči tega leta. Morda bomo odkrili kaj posebnega pri sebi in v svoji okolici.

Če so sveti trije kralji vrhunec zimskega obdobja, je kresni dan vrh poletnega obdobja. Dan se začne krajšati. Sprva malo, konec vršnja (avgusta) pa že kar občutno.

- ▶ *Ob kresi se dan obesi.*
- ▶ *Mož do kresa suktnjo oblači, potem jo pa s sabo vlačí (vsaj na Blokah velja).*
- ▶ *Kakor vreme kresnic, takšno bo tudi žanjic.*
- ▶ *O kresu se mora vrabec že v prosu skriti.*

Dež

- ▶ *Če na kresni dan **dežuje**, orehom slabo prerokuje.*
- ▶ *Pred kresom naj deži, potem prositi treba ni.*
- ▶ *Kukavica dolgo po kresi kuka, draginja in glad v deželo pokuka.*



Obeti lepega poletja

- ▶ *Kolikor dni kukavica še po kresu kuka, toliko tednov po Mihelu v roke ne bo huka (ne bo mraza).*

24. junij *Šentjanž*

- ▶ *Šentjanža **dež** slabo letino nareja, sonce naj se (raje) pratiki smeje.*

27. junij *Ladislav takole kaže!*

Slabo poletje

- ▶ *Dež na Ladislava, poletje po vodi splava.*
- ▶ *Kadar na Vladislava dežuje, dež še dolgo kraljuje.*
- ▶ *Če Ladislava moči dež po glavi, od nas se **sedem tednov ne odpravi.***



Prvi krajec bo nastopil v nedeljo 28. junija ob 10.16. uri v znamenju Tehtnice.



Vremenski obeti: Obeta se nam nekaj zelo deževnih dni. Vročina bo malce popustila. Na šolske počitnice bomo kljub temu odšli nasmejani. Po nekaj deževnih dneh, nas bo lepo vreme pospremila v visoko poletje.

29. junij *Peter in Pavel*

Peter in Pavel lep, brez dežnika greš lahko daleč po svet.

JULIJ – MALI SRPAN

Stara slovenska imena za ta mesec so tudi: sedemnik, žetnjek, pšeničnik, srpan, jakobščak, šentjakobnik, sredoleten.

Ime julij je dobil po rimskem državniku Juliju Cezarju.

Zemlja je tretji oziroma četrti dan v tem mesecu v največji oddaljenosti od sonca. (poglejte astronomske podatke o tem na spletu ali v reviji Naše nebo.) Giblje se s hitrostjo 29,3 km/s.

Dan traja 15 ur in 43 minut. Od Vida do konca julija se skrajša za 52 minut.




Takole poje o juliju
Valentin Vodnik

*K'ter bodo poleti
pred zoro vstajali,
se bodo pozimi
za jardo naspali.*

Splošne izkušnje o juliju

- ▶ *Je tega meseca presuho, ostane grozdje prav suho.*
- ▶ *Moker in mrzel mali srpan, trtnemu sadu je močno v bran.*
- ▶ *Če so julija hladni, mokri dnevi, bodo prazni sodi in hlevi.*
- ▶ *Če mravlje preko navade mravljišča znašajo, zgodnjo in hudo zimo oznanjajo.*

Vremenski obeti po dnevih

 Ščip bo nastopil v nedeljo 5. julija ob 06.44. uri v znamenju kozoroga.



Vremenski obeti: Spremenljivo vreme se kaže. Vroče in soparno bo. Vmes nam bo ponagajala kakšna nevihta.



2. julij *Drugi dan v juliju*

Obeti mokrega poletja

- ▶ *Ako je drugi dan malega srpana grdo, še 40 dni bo mokro.*
- ▶ *Če je drugega dne tega meseca lepo, bo še 40 dni tako.*
- ▶ *Leto in zima se srečata na da Marijinega obiskanja*

4. julij *Urh*

- ▶ *Ako do Urha slišiš kukavici in Urh z Marjeto kače pase, posevek dobro rase.*
- ▶ *Če je na Urha mokro, čebelam kaže slabo.*

5. julij *Ciril in Metod*

- ▶ *Če na Cirila in Metoda dež pere, orehe in kostanj obere.*
- ▶ *Ako je dež Cirila in Metoda, orehe in kostanj domala ogloda.*
- ▶ *Če Cirila in Metoda sonce gleda, medu bode polna skleda.*

10. julij *Ruski Anton*

Obeti za jesen

- ▶ *Če je na Lovrenca in ruskega Antona lepo, bo še jeseni tako.*
- ▶ *Kakor je vreme deseti dan, bo z malim še veliki srpan.*



Zadnji krajec bo nastopil v ponedeljek 13 . julija ob 01.31. uri v znamenju bika

Vremenski obeti: Vroče bo. Zelo vroče. Poletni dnevi kot v pravljici.




17. julij *Aleš in njegovi obeti za zimo*

- ▶ Če je Aleš soparen in suh, za zimo si pripravi topel kožuh.

20. julij *Marjeta*

- ▶ Deževna Marjeta slabo letino obeta.
- ▶ Če na Marjetin dan deži, orehov in lešnikov ni, seno se pa posuši.
- ▶ Če na Marjeto dež lije, seno na travniku gnije.
- ▶ Ako na Marjeto deževalo bo, težko boš pospravil seno.
- ▶ Marjeta grom in strelo obeta.
- ▶ Pusta in vlažna Marjeta nič dobrega ne obeta.
- ▶ Pusta in vlažna Marjeta prazne panje obeta.

 Mlaj bo nastopil v ponedeljek 20 . julija ob 19.33. uri v znamenju leva.



Vremenski obeti: Lepo in vroče bo. Nekaj nevšečnosti bo le z vetrovi, kar pa dobrega poletnega razpoloženja ne bo pokvarilo. Marjeta nas bo s svojim sporočilom o dobri letini razveselila.



22. julij *Magdalena*

- ▶ Če dežuje, dolgo bo slabo vreme.
- ▶ Magdalena če deži, dež se še rad obdrži.
- ▶ Če Magdalena deži, se dež še rad obdrži.
- ▶ Če Magdalena solzi, dolgo nam slabo vreme preti.
- ▶ Dež na dan Marije Magdalene orehe, lešnike, seno zadene.

Pasji dnevi pasje dneve imenujemo dneve od 23. julija do Jerneja (24.8). Pogosto so to najbolj vroči dnevi v letu.

- ▶ *Slaba vinska letina bo, če bodo pasji dnevi deževni.*
- ▶ *Pasji dnevi mrzli in deževni, viničarji bodo revni.*
- ▶ *Če pasji dnevi **dež** prineso, obilo sladkosti vinu vzemo.*
- ▶ *Pasji dnevi mrzli in deževni, vincarju so res zelo težavni.*

25. julij **Jakob**

Vremenski obeti za letino in zimo

- ▶ *Če je **Jakob lep**, bo božič mrzel, a obilna jesen.*
- ▶ *Jakoba **jasno** nebo, tudi za božič bo krasno kot ribje oko,*
- ▶ *če pa **oblačno**, ti priča odjugo božiča.*

Jakobovi obeti za pšenico, ajdo in repo

- ▶ *Ob Jakobu pšenica zori ali zgori, grozdje pa na božjo pot odide in šele ob Jerneju nazaj pride.*
- ▶ *Pred Jakobom tri dni lepo, rž lepo dozorela bo.*
- ▶ *Jakobova ajda pa Ožboltova repa je malokdaj lepa.*

Napoved hude zime

- ▶ *Če Jakob **žejo** trpi, zima nič prida ni.*
- ▶ *Če na Jakoba **dežuje**, hudo zimo oznanjuje.*
- ▶ *Jakob **meglen** hudo zimo napove.*
- ▶ *Na nebu megla petindvajsetega, dne hudo zimo napove.*



Vremenski obeti za božič

- ▶ *Kakor Jakob dopoldne vremeni, tako bo vreme pred božičem. In kakor popoldne bo, tako na božični dan bo.*

Vinska letina

- ▶ *Jakob ima bučo (za vino), Jernej jo pa izprazni.*

Medena letina

- ▶ *Jakob zal polno bo medu dal.*

 Prvi krajec bo nastopil v ponedeljek 27. julija ob 14.33. uri v znamenju škorpijona.



Vremenski obeti : Lepo in vroče bo še naprej. Poletje kot si ga samo želiš. Sicer pa smo v času pasjih dni in takrat mora biti tako.



30. julij *Peter*

▶ Če na Petrovo grmi, tisto leto lešnikov in orehov ni.

AVGUST – VELIKI SRPAN

pred nami je zadnji poletni mesec.

Še nekaj starih slovenskih imen zanj: osemnik, velikomašnjek, prašnjek, smlatnik, otavnjak, medmašnjak, toplan, semenec, vršenj.

Ime je dobil po rimskem cesarju Avgustu, pomeni pa vzvišen. Veste takole je bilo. Ko je rimski senat posvetil Juliju Cezarju kar cel mesec za njegove zasluge in ne samo enega dneva, kot to veleva običaj, je to nekako zahteval tudi njegov posvojenec, prvi rimski cesar, Oktavijan. Tako se zaradi čiste ‚fovšije‘ ta mesec imenuje po njem Avgust, dva najtoplejša meseca v letu pa po dveh prevzetnih vladarjih.

Splošne izkušnje o velikem srpan

- ▶ Če se megla zjutraj vzdiguje, slabo vreme napoveduje, če pa jo zemlja popije, lepo vreme trka na duri.
- ▶ Če srpana veter zvedri, vreme še dolgo trpi.
- ▶ Sonce srpana grozdje meči, z medom navdana ajda diši.
- ▶ Mesecu Vršnju je rosa potrebna kakor človeku vsakdanjega hleba.

Obeti za prihajajočo jesen in zimo

- ▶ Veliki srpan kar ne skuha, tudi kimavec ne prekuha.
- ▶ Če se avgusta po gorah kadi, kupi si kožuh za zimske dni.



Valentin Vodnik
je o velikem srpanu
zapel takole:

*Kakor Jernej vreme da,
se jesen po njem ravna,
večkrat sam iz en'ga dneva
rada pride dolga reva!*

Vremenski obeti po dnevih

2. avgust **Porcijunkula** obeta takole zimo

▶ Če je o Porcijunkuli vročina, huda bo prihodnja zima.

○ Ščip bo nastopil v ponedeljek 3. avgusta ob 17.59. uri v znamenju vodnarja.



Vremenski obeti: Veliki srpan bo nadaljeval lepo, vroče, poletno vreme. Pasji dnevi držijo besedo.

3. avgust **Kasijan**



▶ Kakršno vreme da Kasijan, tako bo ostalo marsikateri dan.

5. avgust **Ožbalt**

▶ Ožbalt če **dežuje**, še dolgo slabo vreme napoveduje.

▶ Če o Ožbaltu dežuje, še dolgo ni lepega vremena.

10. avgust **Lovrenc**

Vinska letina

▶ Če je na Lovrenca **lepo**, obeta si viničar vino sladko.

▶ Če je Lovrenc jasen, bo grozd sladek in viničar glasen.

▶ Če ima Lovrenc grozd mehak, bo vina sodec kaj sladak.

▶ Zrel grozd Jerneja dobiti, dosti bo sladkega mošta pri hiši.

Vreme jeseni

- ▶ *Vreme, ki ga Lovrenc naredi, celo se jesen drži.*
- ▶ *Če Jerneja veter zjasni, lepo vreme še dolgo trpi.*
- ▶ *Lovrenc in Jernej lepa, lepa jesen se obeta.*
- ▶ *Ob Lovrencu mora biti pletev končana.*

Kostanja ne bo

- ▶ *Če na Lovrenca grmi, ni ježic.*

Kaj pa čebele?

- ▶ *Na Lovrenca dež, z muho domov bež.*



Zadnji krajec bo nastopil v torek 11. avgusta ob 18.47. uri v znamenju bika.



Vremenski obeti: Spremenljivo bo in vetrovno. Imeli bomo še nekaj vročih, soparnih dni, lahko tudi kakšno neurje s točo in drugimi poletnimi nevšečnostmi.



15. avgust **Velika maša**

- ▶ *Veliki šmaren **deževen, meglén**, hudo zimo obeta.*
- ▶ *Če **velika maša mokri**, mala maša straši.*
- ▶ *Če je na veliki šmaren grdo vreme, bo huda zima.*

Vinska letina

- ▶ *Velike maše sonce da dosti vina sladkega.*
- ▶ *Veliki šmaren brez dežja, sladko vince da.*
- ▶ *O velikem šmarnu lepo, jeseni dosti grozdja bo.*
- ▶ *Če na velikega šmarna sonce peče, dobro vince v sode teče.*
- ▶ *Na veliki šmaren jasno vreme, grozdja bo obilno breme.*
- ▶ *Zagledati na nebu šmarni križ pomeni smrt v hiši tisto leto.*



V teh dneh se zemlja znajde v roju Perzeidov. Utrinki sledijo v različnih oblikah. Poletni večeri so prav primerni za opazovanje.



Mlaj bo nastopil v sredo 19. avgusta ob 04.42. uri v znamenju device.



Vremenski obeti: Mlaj bo prinesel več deževnih dni. Shladilo se bo.

24. avgust **Jernej**

Vreme jeseni

- ▶ Rada po vremenu Jerneja se cela jesen nareja.
- ▶ Kakor Jernej in zadnji srpan vremenita, tako celo jesen naredita.
- ▶ Lovrenc in Jernej v lepem vremenu pravi-ta: Tako bo tudi jeseni.



Kakšno bo vino in drugi obeti

- ▶ **Slana** Jerneja, gotovo bo zijala vrana.
- ▶ **Strd** za potice **popijejo** Jernejeve **meglice**.
- ▶ Jernej zelen, panj preskrbljen.
- ▶ Če Jernej že zrelo grozdje najde, bodo blagoslova polne brajde.
- ▶ Zrel grozd Jerneja dobiti, dosti bo sladkega vinca piti.

☾ Prvi krajec bo nastopil v torek 25. avgusta ob 19.59. uri v znamenju strelca.



Vremenski obeti: Avgust bo sklenil poletje s spremenljivim vremenom. Ravnalo se bo po vetrovih. Vzhodni in severni vetrovi bodo prinašali lepo vreme in še vedno bo prijetno toplo. Kakšen dan lahko vmes zapiha tudi jug in prinese dež.

29. avgust **Dan Janeza glave**

(obglavljenje sv. Janeza Krstnika)

- ▶ Orehe piškave rad naredi dež na Janeza glave dan.

31. avgust **Zadnji srpan**

- ▶ Kakor zadnji srpan vremeniti, tako se cela jesen drži.

JESEN

Jesenski meseci so:

September – Kimavec

Oktober – Vinotok

November – Listopad



Avgust – Veliki srpan Jesensko enakonočje in z njim začetek astronomske jeseni bo okrog 22. v mesecu (poglej efemeride DMFA), ko sonce vstopi v znamenje device. Na nebu se razkošno kažejo ozvezdja Labod, Kozorog in delfin v zgornji kulminaciji, v spodnji kulminaciji pa Ris. dan traja 13 ur in 19 minut.

»Jesen je najbogatejši del leta,« mi je razložil dedek. Za mnoge ljudi tudi najlepši. Leto prihaja pridnim darove dajat. S seboj nosi tudi otožnost vse krajših dni in notranjega, izpolnjenega miru«. Vreme se je umirilo. Vročina je prijetna, jutra so hladna, večeri topli. Ljudske izkušnje iz tega obdobja kažejo na vremenske obete za jesen, zimo in celo pomlad.

Splošne ljudske modrosti o jeseni

- ▶ *Jesen je čas, ko pride leto pridnim darove dajat..*
- ▶ *Če jeseni ni kam devati, spomladi ni kje jemati.*
- ▶ *Jeseni je za vsakim grmom dež.*
- ▶ *Če jeseni grmi, se leto ponovi.*
- ▶ *Topla jesen naznanja, da se spomladi zima težko poslavlja.*

- ▶ Če nerado pada listje z drevja, je spomladi dosti gosenic in mrčesa.
- ▶ Prej ko pade listje z drevja, boljšega leta se nadejati je treba.
- ▶ Kadar zgodaj listje odpade, sneg potem zgodaj zapade.

SEPTEMBER – KIMAVEC

Stara slovenska imena za ta mesec so še: devetnik, ranojesen, jesensčak, malomašnik, poberuh, sadni mesec, miholjščak, šmihelščnik.

Po rimskem koledarju je bil to sedmi mesec v letu, zato ima ime po številu septem – sedem.

Dedek me je povabil v čebelnjak. Klepetala sva o poletju. »Poletje se je izteklo,« mi je dejal. »Jesen je v deželi. Jutra so sveža, dan pa krajši. Pripraviti se bo treba za zimo. Dobro bo treba shraniti živež, pripraviti drva, oskrbeti živino. Nekateri jesenski dnevi kažejo tudi na vreme Jeseni. Drugi pa kažejo tudi na zimo, ki je tik pred durmi.

Gal nam pokaže vreme v prihodnjem poletju. Kakšen bo prihodnji sušec, kaže september. Vreme v prosincu in svečanu pa kažejo Katarina, Konrad in Ivan

Svečan bo tak, kakršen bo november, vinotok pa kaže vreme aprila. Mavricij določa vetrove pozimi. Mihael je poleg Martina največji jesenski vremenar. Če bo lep, jasen, bo zima trda; če bo deževen, pričakujemo voljno zimo; če bo pihal sever, bo velika zima in precej snega; če zgodaj odletijo ptiči, bo zgodnja zima; če pa žerjavi še niso odleteli, zime pred božičem ne bo. Kaj pa Urša?

Po njenem vremenu se bo ravnala vsa zima.

Vsi sveti: če je mraz, bo božič v led vkovan; če je pred vsemi svetimi grdo, bo po njih nekaj dni lepo (babje poletje); če pa bo dež, bo letina prihodnje leto slaba. Martin je najmočnejši jesenski vremenar. Če bo lep, bo huda zima; če bo oblačen, kaže na voljno zimo; če bo dež, bo dobra letina. Jesen zaklene Andrej. Lep naj bo, da bo zima prava.«



Vremenski obeti po dnevih

1. september *Tilen, Ilija, Egidij*

- ▶ *Kakršnen Tilen, tak bo ves september.*
- ▶ *Če je na Ilija jasno **gorko**, bo štiri tedne tako.*
- ▶ *Kakršno bo vreme na Ilija kazalo, bo ves mesec ostalo.*
- ▶ *Til oblačen, **meglen**, grda deževna bo jesen.*



Polna luna bo nastopila v sredo 2. septembra ob 07.23. uri v znamenju rib.



Vremenski obeti: Spremenljivo vreme bomo imeli. Še vedno bo zelo tople, le jutra bodo hladnejša.

- ▶ *Če je Tilen slabe volje, ves mesec ne bo bolje*
- ▶ *Kadar prve dni kimavca pogosto **grmi**, bo dosti tepkovca, pšenice, rži.*

6. september *Lenard*

- ▶ *Kakršno je vreme na Lenardovo, tako bo do božiča.*

8. september *Mala maša*

- ▶ *Mala maša za suknjo vpraša.*
- ▶ *Mala maša za vsakim grmom paša.*
- ▶ *Kdor po mali maši kosi, ta za pečjo suši.*
- ▶ *O mali maši so lešniki naši.*
- ▶ *Do malega šmarna na soncu, potem se otava suši na lesu (na grabljah).*

Lepo vreme jeseni

- ▶ *Če je za malo mašo **lepo**, ostane potem še dva meseca suho.*
- ▶ *Kakršno vreme na malo mašo nastane, rado potem dva meseca ostane.*



Zadnji krajec bo nastopil v četrtek 10. septembra ob 11.28. uri znamenju dvojčkov.



Vremenski obeti: Zadnji krajec bo prinesel prvi močnejši jesenski dež. Pravi nalivi nam bodo grenili dneve. Pripravimo se na poplave.

15. september *Marija sedem žalosti*

- ▶ Če se na Marije sedem žalosti na polju dela, se letina kislo drži.



Mlaj bo nastopil v četrtek 17. septembra ob 13.00 uri v znamenju leva.



Vremenski obeti: Mlaj bo deževno vreme nadaljeval. Kar močno bo namočilo polje. Otavo bomo sušili na grabljah.

21. september *Matevž*

Kaže na vreme jeseni

- ▶ Če je Matevž **vedren**, bo prijetna jesen.
- ▶ Ako na Mateja **sonce sije**, kmalu lepa jesen zasije.
- ▶ Na Mateja vreme ugodno, tako bo štiri tedne prihodno.

22. september *Mavricij*

Namigne, kakšni bodo zimski vetrovi

- ▶ Če je na Mavricija **jasno nebo**, vetrovi pozimi hudo brijo.
- ▶ Če na Mavricija sonce sije, pozimi huda sapa brije.



Prvi krajec bo nastopil v četrtek 24. septembra ob 03.56. uri v znamenju kozoroga.



Vremenski obeti: Še bo deževalo. Vmes bo sicer kakšen dan le prenehalo, vendar bodo ostala razmočena pota, zemeljski plazovi, zasuti kanali. Ker se bo tudi shladilo, nas bo zjutraj spremljala megla.

29. september *Mihael*

»Mihaela kot vremenarja posebej cenim,« mi je dejal ded Matija. Zlagala sva drva in klepetala. malo me je že zeblo v prste. Hitel sem zlagati in hkrati napeto poslušal pripoved.

- ▶ *Mihael leto za pašo zapre, Jurij jo pa odpre. O Mihaelu rad žene hudič polhe spat.*
- ▶ *Več boš za Mihaela nakosil kot o pustu naprosil.*
- ▶ *Miha podpiha. Miha kašo piha.*

Jasno pred Mihaelom

- ▶ Če je pred Mihaelom **jasna noč**, bo tudi zima imela veliko moč.

Mihaelov dež

- ▶ Če na Mihelovo **dežuje**, nadejaj se zime voljne, če pa nebes razjasnjuje, boj se zime prav trde.

Če na Mihaelovo grmi

- ▶ Mihaela če **grmi**, **viharjev veliko** pozimi buči.

Mihaelov veter

- ▶ Če na Mihelovo **sever** vleče, **veliko zimo** in sneg privleče.

Slana na Mihelovo

- ▶ Slana pred Mihelom če pada, tolikokrat ob trijakah je rada.

Sneg na Mihelovo

- ▶ Če o Mihaelu sneg naletuje, dolgo zimo obljubuje.

Bukev in hrast ob Mihaelu kažeta

- ▶ Če Mihelovo dosti šišk da, zgodnja bo zima in veliko snega.
- ▶ Šišk veliko Mihael da, zgodnja bo zima in veliko snega.
- ▶ Če Mihael v želodu leži, obilno s snegom božič gnoji.

Kaj obetajo ptice selivke?

- ▶ Če o Mihelu **žerjavi** še ne gredo, pred božičem zime k nam še ne bo.
- ▶ Če ptice selivke pred Mihelom ne lete, se pred božičem ni bati zime trde.

OKTOBER – VINOTOK

Znana slovenska imena zanj so še: desetnik, vinščak, vinec, repar, kozoprsk, vinodaj, mošnik, lukovščak, bendimjek.

Ime oktober je dobil po latinskem številu octo – osem, ker je bil po rimskem koledarju osmi mesec v letu.

Dan traja 11 ur in 43 minut. V zgornji kulminaciji so »jesenska« ozvezdja Ke-fej, Pegaz, vodnar, Južna riba.

Splošne modrosti

- ▶ *Oktober je dober.*
- ▶ *Vreme vinotoka je **aprilu** za preroka.*
- ▶ *Če vinotoka **mraz** in burja brije, prosinca in svečana sonce sije.*
- ▶ *Vinotoka če zmrzuje, pa prosinca odjenjuje.*
- ▶ *V oktobru **burja, mraz**, januarja **sončen čas**.*
- ▶ *Vinotoka **deževanje**, grudna vetrov divjanje.*
- ▶ *Vinotoka **velike vode**, grudna hudi vetrovi buče.*
- ▶ *Če se zgodaj **selijo ptiči**, bo huda zima o božiči.*
- ▶ *Ko žerjav na tuje leti, skoraj že zima prihiti.*
- ▶ *Dež, mraz in sneg začuti živina, če nerada pašnik zapusti.*
- ▶ *Če se blizu **debla list obleta**, dobro letino obeta.*
- ▶ *Če zgodaj listje odpade, sneg kmalu zapade.*
- ▶ *Kadar drevje **pozno listje** sleče, huda zima bliža se preteče.*
- ▶ *Se nerado listje obleti, vsak se zime boji.*



Valentin Vodnik
pravi o oktobru tole:

*Grozdje masti
veseli Dolenj'c,
vozi pa mošt
bogati Gorenj'c.*

»Valentin Vodnik je bil med našimi prvimi pesniki, ki je zapisal nekaj svojih in ljudskih resnic o vremenu in običajih pri nas,« mi je pripovedoval dedek. »Pokazal je, da je slovenski jezik primeren tudi za umetniško rabo. To ni samo jezik

hlapcev in dekel. Prešeren ga je sicer kasneje močno prekosil, vendar je ostalo, da se je s kmečkim življenjem, opravili na polju in vremenom v pesmih izkazal prav Vodnik.

Drugi mojstri besede so se redko lotili običajnega življenja na deželi. On pa se je. Zato je prav, da se tega spomnimo.«

Vremenski obeti po dnevih

(V času od Mihela do Gala, ljudska zakladnica nima posebnih modrosti.)

 Ščip bo nastopil četrtek 1. oktobra ob 23.06. uri v znamenju ovna.



Vremenski obeti: Lepo bo, vendar zjutraj že hladneje. Pogosto se zgodi, da tako vreme ostane do mlaja. Ali nas čaka nas ,bajbe poletje.



Zadnji krajec bo nastopila v soboto 10. oktobra ob 02.41. uri v znamenju raka.



Vremenski obeti: Nič ne bo z babjim poletjem, saj nas čaka mrzel dež. Ob večjih nalivih lahko celo sneži.


16. oktober **Gal**

Kakšno bo prihodnje leto?

- ▶ Če je Gal suhoten, oznanjuje, da ob letu suša pripotuje.
- ▶ Topel, veder Gal suho bo poletje dal.
- ▶ Gal deževen ali suh, prihodnjega leta ovaduh.

18. oktober **Luka**

- ▶ Luka sneg prikuka.
- ▶ Luka repo puka, v roke huka.
- ▶ Lukež, repni pukež.
- ▶ Vlažen, mrzel Luka, kmalu sneg prikuka.
- ▶ Če je vlažen in mrzel Luka, brž repo popuka in osmuka.
- ▶ Luka pravi Urši: »Urša, spravi repo, sicer ti jo bom s snegom zabelil.

 Mlaj bo nastopil v ponedeljek 16. oktobra ob 21.32. uri v znamenju tehtnice.



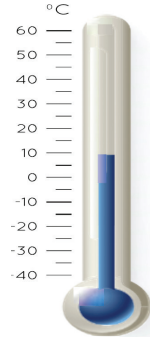


Vremenski obeti: Dež in celo sneg se bosta menjavala cel teden. Pihal bo leden jug. Kaj že obeta Gal? Prihodnje leto (2020) bo, ča Gal kaj velja!) bolj mokro in hladno. Tako je običajno tudi Lunino leto.

21. oktober **Urša**

Obeti za zimo

- ▶ *Kakor je Urša pričela, tako bo cela zima pela.*
- ▶ *Kakršno vreme Urša prinese, tako se rada jesen in zima obnese.*
- ▶ *Kakor Urše dan je, tako bode zimsko spanje.*
- ▶ *Če je na Urše dan **lepo**, bo za tri dni dež.*
- ▶ *Če je do Urše lepo, še lene babe nastil' dobijo.*
- ▶ *Če z dežnikom Urša pride, zima vlagi ne uide.*



Druga jesenska Uršina opravila

- ▶ *Urša v kad repo buša.*
- ▶ *Uršula bo repno jamo zasula.*
- ▶ *Dan Uršule si zelje z zelnika spravi, da ti ga Simon in Juda ne zapravi.*



Prvi krajec bo nastopil petek 23. oktobra ob 15.24 uri v znamenju vodnarja.



Vremenski obeti: Vendarle se bo malo otoplilo. Pred nami je nekaj lepih in toplih dni.

28. oktober **Simon in Juda**

- ▶ *Po Simonu in Judi se nam bliža zima tudi.*
- ▶ *Simon in Juda se s snegom prebudita.*



Polna luna bo nastopila v petek 31. oktobra ob 15.51. uri v znamenju bika.



Vremenski obeti: Lepo in prijetno bo. Ščip lahko tako vreme drži tja do srede novembra.

NOVEMBER – LISTOPAD

S tara slovenska imena za ta mesec so še: ednajstnik, poznojesen, meglovec, gnilolist, martinščak, zimšček, vahtnik, mali mesec. Trubar ga je imenoval listognoj.

Ime november je dobil po rimskem številu novem – devet, ker je bil po rimskem koledarju to deveti mesec leta.

Dan traja 10 ur in 6 minut. v zgornji kulminaciji so ozvezdja Kasiopeja, pegaz in Ribi. v spodnji kulminaciji so Veliki medved in Lovski psi.

Splošne modrosti

▶ *November oznanjuje vreme svečana.*

Kaj bo z letino?

- ▶ *Ni prida za kmetije, če mokro zemljo sneg pokrije.*
- ▶ *Listopada zmrzlina, je svečana ne bo.*
- ▶ *Do vseh svetih grdo, po vseh svetih lepo.*
- ▶ *Listopada južnina, svečana mrzlo.*

Kakšen mraz bo pozimi

- ▶ *Če hrast še listje obdrži, bo mraz vse zimske dni.*
- ▶ *Če nerado pada listje z dreves, spomladi bo čuda gosenic in mrčesa.*

Bo sneg ostal

- ▶ *Macesen se vedno na kopno obleti.*

(Če sneg zapade v teh dneh, ne bo obstal, če se macesen še ni osul.)



Vremenski obeti po dnevih

1. november *Vsi sveti*

- ▶ *Vsi svetniki radi prineso kak dan še vreme lepo.*
- ▶ *Ako je na vseh svetnikov lepo vreme, bo prihodnje leto čuda žita in žira.*
- ▶ *Do vseh svetih **grdo**, po vseh svetih lepo.*

Mraz za vse svete

- ▶ Mraz na vse svete pomeni lep Martinov dan.
- ▶ Vseh svetnikov **mraz**, o Martinu topel čas.
- ▶ Vseh svetnikov mrzel dan, božič bode v sneg vkovan.

Dež za vse svete

- ▶ **Deževni** vsi sveti, pozimi zameti.
- ▶ Ako na mrtvih dan **dežuje**, zamete zima pričakuje.
- ▶ Če vse svete namaka, debel sneg nas čaka.
- ▶ Če na mrtvih dan deži, vreme po snegu diši.

2. november Verne duše

- ▶ Če na verne duše deži, vreme po snegu diši.



Zadnji krajec bo nastopil v nedeljo 8. novembra ob 14.47. uri v znamenju leva.



Vremenski obeti: Lepo in prijetno bo. Topli dnevi bodo kot nalašč za Martinov praznik.

6. november **Lenart**

Napoved snega

- ▶ Če je na Lenarta grdo, bo do božiča tako.
- ▶ Kolikor ima Lenart snega na planini, toliko ga ima božič v dolini.
- ▶ Lenart zimo zaklepa.

11. november **Martin**

Martin velja v ljudskem izročilu za zelo pomembnega znanilca vremenskih sprememb.

Lep Martin kaže ...

- ▶ Če je na Martina **lepo**, bo čez tri dni grdo.
- ▶ Za soncem Martina pride takoj sneg in zmrzlina, pa čeprav ta dan greje, tri dni se leto šteje.

Valentin Vodnik
je sv. Martinu takole zapel:

Po soncu svetega Martina
zahaja rada huda zima,
daslih začno dobro gret,
je le tri dni babje let..

- ▶ Če Martin sonce ima, huda zima prikrevsa.
- ▶ Martin lep veliko da zimo, če je pa meglen, slabo zimo dobimo.
- ▶ Na Martina če je jasno, bo za tri dni sneg, če oblačno, bo pa še ta dan.
- ▶ Lep Martin, huda zima.

Če je na Martina dež

- ▶ Če je na Martina **dež**, je potem zmrzlina, pozebe ozimina in je tu draginja.

Če je Martin oblačen

- ▶ Če Martin oblake preganja, nestanovitno zimo napravlja.
- ▶ Če je Martin **oblačen** ali meglen, pride zima voljna kot jesen.

Obláčno na Martina, nestanovitna, voljna zima.

Če Martin zmrzuje

- ▶ Če Martin **zmrzuje**, kmet voljno zimo pričakuje.
- ▶ Če pred Martinom zmrzuje, je pred božičem povodenj.
- ▶ Če se Martinova gos po ledu plazi, o božiču običajno po blatu gazi.
- ▶ Če je na Martina suho, bo dobra letina.
- ▶ Martin naj bo suh, da pozimi raste kruh.
- ▶ Ko pride sveti Martin, torbo na klin (konec paše).



Mlaj bo nastopil v nedeljo 15. novembra ob 06.08. uri v znamenju strelca.



Vremenski obeti: Vreme nam bosta krojila mrzel jug in burja. Sneg nas bo spomnil, da je zima pred vrati.

19. november **Elizabeta**

- ▶ Elizabeta na belem konju prijezdi.



Prvi krajec bo nastopil v nedeljo 22. novembra ob 05.045. uri v znamenju rib.



Vremenski obeti: Snežilo bo do nižin. Kar precej ga bo zapadlo.

22. november **Cecilija**

- ▶ Cecilije grmenje dobre letine znamenje.

- ▶ Če Cecilija hudo grmi, dosti pridelka ob leti sledi.
- ▶ Če na Cecilijo grmi in treska, bo ob letu žita kot peska.

23. november **Klemen**

- ▶ Klemen zaklene, Katarina grušta, Andrej vse s snegom odene.

24. november **Ivan**

- ▶ Kakršno vreme na Ivana, tako bo pozimi posebej svečana.

25. november **Katarina**

- ▶ Sveta Kata, sneg pred vrata.
- ▶ Katarine dan ne laže, če po sebi prosincu vreme kaže.
- ▶ Vreme Katarine tudi prosinca ne mine.
- ▶ Če je na Katarine dan mežavo, bo ves prosinac mrščavo.
- ▶ Katarina ali kres, če je mrzlo, neti les.



26. november **Konrad**

- ▶ Kakršen bo Konrada dan, takšen bode skoraj ves svečan.

29. november **Prva adventna nedelja**

30. november **Andrej**

- ▶ Andreja sneg z žitom kreg.
- ▶ Sneg Andreja naj bo suh, da pozimi raste kruh.
- ▶ Sneg Andreja polju ni kaj prida odeja
- ▶ Andreja sneg sto dni leži in žito mori.
- ▶ Andreja sneg je železen.



Polna luna bo nastopila v ponedeljek 30. novembra ob 10.32. uri v znamenju dvojčkov.



Vremenski obeti: Močno se bo shladilo. Oster severnik bo vlekel in prinašal hud mraz v prvi adventni teden.

ZIMA

Zimski meseci so:

December – Gruden

Januar – Prosinec

Februar – Svečan

Zima se po ljudskem izročilu prične že v adventu, z zimskimi napovedovalci Elizabeto, Cecilijo, Klemnom, Ivanom, Katarino in Andrejem, čeprav se astronomska začne šele 21. ali 22. decembra (glej astronomske podatke za posamezno leto!), ko sonce vstopi v znamenje Kozoroga. Advent traja od 1. 12. do božiča, 25. 12. Od Lucije do božiča so dnevi najkrajši. Dan traja le 8 ur in 55 minut.

Na nebu so v zgornji kulminaciji ozvezdja Kasiopeja, Andromeda, Trikotnik in Kit. v spodnji kulminaciji pa Zmaj in veliki medved. Nad vsemi pa kraljuje veliki lovec Orion, in to skoraj vso noč.

Splošne modrosti o zimi

- ▶ *Če z rilcem ne rije, pa z repom opleta.*
- ▶ *Zima je bela kot golob pa volčjih zob.*
- ▶ *Zima in gospoda (oblast) nič ne podarita.*
- ▶ *Zima, birič in smrt nič ne podarijo.*
- ▶ *Zimska odjuga in fantovska obljuba nič ne veljata.*
- ▶ *Pozimi otrokom češnje obljubljam.*
- ▶ *Zima rada z repom bije, če dolgo sonce sije.*

Z dedkom sva se stiskala k peči. Prižgal je pipo in pravil: »Zima doseže svoj vrh šesti dan v prosincu, za svete tri kralje. Kot je običajno v ljudski izkušnji, nam zima v splošnem kaže, kakšno bo poletje. v ljudskem izročilu lahko sklepamo po nasprotjih, ki kar dobro držijo. Recimo: Topla jesen, pozna pomlad. ostra zima, pozna pomlad. Huda zima, vroče poletje in podobno.«

DECEMBER – GRUDEN

S tara slovenska imena za december so: dvanajstnik, ranozimen, kolednjak, veliki božičnik, srežovec, grudnik, veliki božičnik.

Ime december je dobil po latinski besedi »decem« – deset, ker je bil deseti mesec po rimskem koledarju.

Splošne modrosti o grudnu

▶ *Gruden, malo vljuden*

»V grudnu nam bodo kazali vreme naslednji zavetniki,« je pripovedoval ded Matija. »Najprej Barbara. Ta vedno pokaže, koliko bomo imeli snega čez zimo. Pozorni bomo na dneve po sveti Luciji. Dnevi od 13. decembra do svetega večera kažejo vreme vseh mesecev v letu. Lucijin dan (13. december) kaže vreme januarja, 14. december februarja in tako naprej. Štiriindvajseti dan, sveti večer, kaže vreme prihodnjega decembra.

Kakšni vetrovi bodo pihali prihodnje leto, pokaže veter, ki bo pihal na sveti večer. Pogosto drži, saj s tem ne kaže, da drugih vetrov ne bo. Bodo. Le prevladoval bo veter tega večera. Kadar se bo vreme ravnalo po vetrovih, bo prevladoval prav ta veter.

Božič ima posebno moč. Vse, kar se dogaja ta dan, ima sledi vse leto.

Huda zima bo

- ▶ *Prvi teden v adventu huda zima, osem tednov ne odkima (do svečnice).*
- ▶ *Grom in blisk v zimskih kvatrih, huda zima bo pri vratih.*
- ▶ *Če se grudna dosti bliska in grmi, drugo leto vetrov dosti buči.*

Vetrovi, viharji

- ▶ *Če ta mesec grmi, prihodnje leto viharje rodi.*

Dobra letina bo ...

- ▶ *Grudna mraz in sneg, žita dosti prek in prek.*
- ▶ *Če na zmrzlo zemljo sneg zapade, snopi bodo kakor klade.*

Kakšno bo prihodnje leto

- ▶ *Grudna suh veter piska, poleti po suhi pomladi suša pritiska.*
- ▶ *Kadar v adventu jug hladi, drugo leto dosti sadja rodi.*

- ▶ *Konec grudna huda zima, veter brije, hudo leto oznanjuje.*

Mraz bo v januarju


- ▶ *Če se zmrzlina grudna ne odtaja, prosinca še hujši mraz prihaja.*

Vremenski obeti po dnevih

4. december *Barbara*

Napove, koliko bo snega v prihajajoči zimi

- ▶ *Če je prvi teden v adventu mraz, trajal bo ves zimski čas.*
- ▶ *Če se vidi na Barbaro strnišče na njivi, se bo videlo celo zimo (ker bo malo snega).*

 Lunin krajec bo nastopil v torek 8. decembra ob 01.37. uri v znamenju device .




Vremenski obeti: Obeta se nam sicer lepo, vendar zelo mrzlo vreme.

13. december *Lucija*



Napoveduje povprečno vreme po mesecih in s tem tudi, kakšno bo vreme prihodnje leto.

- ▶ *Lucija krati dan, to ve vsak faran.*
- ▶ *Dnevi od Lucije do božičnega dne (od 13. do 25. 12.) vreme vseh mesecev oznane.*

 Mlaj bo nastopil v ponedeljek 14. decembra ob 17.18. uri v znamenju strelca.




Vremenski obeti: Nadaljevalo se bo lepo, suho, vendar zelo mrzlo vreme.

21. december *Tomaž*



- ▶ *Ta dan sedi vsak mož doma, ne hodi dalje, kot se govno zvalja.*

 Prvi krajec bo nastopil v torek 22. decembra ob 00.42. uri v znamenju ovna.



Vremenski obeti: Obrnilo se bo na jugozahodnik. Ob takem vetru rado dežuje. Tokrat se nam spet obeta mešano vreme, dež s snegom.

25. december **Božič**

Vremenski obeti za to zimo

- ▶ Kolikor bliže božič **mlaja**, toliko hujši mraz prihaja.
- ▶ **Polna luna** okrog božiča južno nam zima zapriča.

Veter čez vse leto napove

- ▶ Kakršna **sapa** vleče na sveti večer, taka bo vlekla vse leto.

Mokro poletje bo

- ▶ Če na božič **dežuje**, prihodnje leto močo oznanjuje.

Ivje, ledene sveče obetajo ...

- ▶ Kolikor ivja se o božiču na vejah blesti, toliko sadja prihodnje leto dozori.
- ▶ Če o božiču led visi raz veje, velika noč se v soncu smeje.

Zelen božič

- ▶ O božiču zeleno, za veliko noč sneženo.
- ▶ O božiču za steno (zunaj na soncu), o veliki noči za pečjo.

In še ena hudomušna o življenju iz ljudske zakladnice

- ▶ Dež in veter pred božičem koplje jamo rad mrličem.

26. december **Štefan**

- ▶ Dež na Štefanovo (26. 12.), malo žita v kašči bo.
- ▶ Če na Štefanovo burja buči, trta prihodnjič nič kaj rada ne obrodi.

28. december **Tepežni dan**

- ▶ Tepežni dan oblačen (28. 12.), ob letu bodeš kruha lačen.

○ Polna luna bo nastopila v sredo 30. decembra ob 04.28. uri v znamenju raka.



Vremenski obeti: Pritisnil bo hud mraz. Pričelo bo snežiti. Kar precej snega bo zametlo. Prava zimska pravljica za novo leto 2021 se nam obeta.







31. december *Silvester*

- ▶ Če silvester piha, kiha, na novega leta dan pa se sonce nasmiha, slaba se trgateg obeta.





Polna luna nas bo pripeljala v četrtek 31. decembra do novega leta 2021.

Poglejmo še prva dva meseca v naslednjem letu 2021

Januar 2021

-  Zadnji krajec bo nastopil v sredo 6. januarja ob 10.38. uri. mrzlo in vetrovno bo.
-  Mlaj bo nastopil v sredo 13. januarja ob 06.02. uri. Obeta se pravo zimsko sneženo in viharo vreme.
-  Prvi krajec bo nastopil v petek 19. januarja ob 19.49. uri. Mešala se bosta dež in sneg.
-  Ščip bo nastopil v četrtek 28. januarja ob 20.16. uri. Še bo vetrovno in sneženo. Če se bo obrnilo na jug lahko tudi dežuje. Pazite poledica.

Februar 2021

-  Lunin krajec bo nastopil v četrtek 4. februarja ob 18.38 uri. Še bo močno snežilo. Mrzlo bo.
-  Mlaj bo nastopil v četrtek 11. februarja ob 20.08. uri. Še vedno bo snežilo. Precej snega bo zapadlo. Mrzlo bo.
-  Prvi krajec bo nastopil v petek 19. februarja ob 19.49. uri. Po dnevno lepega vremena bo spet snežilo. Močan veter in hud mraz nam bosta delala skrbi. Poledica.
-  Polna luna bo nastopila v nedelja 27. februarja ob 08.34. uri. Spremenljivo bo, vendar že toplo.

Še tole zanimivost dodam. V starem Rimu so praznovali novo leto začetku marca. Prazniki, marčne ide, so trajale več dni. V tem času so opravili tudi volitve pomembnejših položajev v rimski upravi. Seveda ni šlo brez političnih igravic. Ob nečakanosti zaradi izvolitve svojega konzula in nepozornosti senata, je skupina senatorjev že v začetku januarja opravila volitve in izvolila svojega konzula. Bil je nenavadno topel januar. Trdili so, saj je že pomlad in čas za volitve. Tako je ta politična spletko vplivala na

začetek novega leta, ki so ga potem praznovali v začetku januarja. Ostalo je do današnjih dni.

Tako smo pripotovali po letu 2020 do prihodnjega leta. Ali bo res držalo, kot smo si obetali je odvisno tudi od nas. Storimo vse kar je v naši moči, da obdržimo naravo tako lepo, kot so jo nam izročili naši predniki pa bo držalo. Z nekaj malega truda bo okoli nas manj smeti, bolj čist zrak in v studencu za vasjo kristalno čista voda. Le pohlep in brezobzirno bogatenje moramo premagati. Stopimo skupaj v teh prizadevanjih. Za naše vnuke gre. Bodo lahko pokazali na nas s takim spoštovanjem, kot se mi spominjamo naših dedov?

Lepe dneve vam želim!

Mag. Dušan Kaplan

VREMENSKI ZAPISKI

Vaši zapiski o vremenskih dogajanjih med letom v vašem kraju. Zapišite si: temperaturo, vetrove, oblačnost, padavine, zračni pritisk (če imate barometer) in dodajte druge vremenske zanimivosti. Za primer: poplave, točo, visok sneg in podobno.

